

Tisdagen den 19 oktober

Kl. 13.00–15.43

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 24 och 28 september justerades.

§ 2 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Azadeh Rojhan Gustafsson* (S) avsagt sig uppdraget som suppleant i kulturutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält *Azadeh Rojhan Gustafsson* som ledamot i kulturutskottet och *Anna-Belle Strömberg* som suppleant i kulturutskottet,

att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Christina Nilsson* som suppleant i utrikesutskottet under *Markus Wiechels* ledighet samt

att Centerpartiets partigrupp anmält *Aphram Melki* som suppleant i skatteutskottet och i socialutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

ledamot i kulturutskottet

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)

suppleant i skatteutskottet

Aphram Melki (C)

suppleant i socialutskottet

Aphram Melki (C)

suppleant i kulturutskottet

Anna-Belle Strömberg (S)

suppleant i utrikesutskottet
Christina Nilsson (SD)

§ 4 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 21 oktober kl. 14.00.*

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2021/22:2 för torsdagen den 14 oktober från skatteutskottet,
prot. 2021/22:5 för torsdagen den 30 september från finansutskottet och
prot. 2021/22:5 för tisdagen den 5 oktober från näringsutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2021/22:36

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:36 Stöden till SAS
av Lorena Delgado Varas (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 29 oktober 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 14 oktober 2021

Näringsdepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

Interpellation 2021/22:41

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:41 Nyetableringar av företag
av Lotta Olsson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 november 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 14 oktober 2021
Näringsdepartementet
Ibrahim Baylan (S)
Enligt uppdrag
Annica Sandberg
Expeditionschef

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Interpellation 2021/22:42

Till riksdagen
Interpellation 2021/22:42 Svensk konkurrenskraft
av Lotta Olsson (M)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 november 2021.
Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 15 oktober 2021
Näringsdepartementet
Ibrahim Baylan (S)
Enligt uppdrag
Annica Sandberg
Expeditionschef

Interpellation 2021/22:45

Till riksdagen
Interpellation 2021/22:45 Drivmedelsprisernas effekt på näringslivet
av Lars Beckman (M)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 november 2021.
Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 15 oktober 2021
Näringsdepartementet
Ibrahim Baylan (S)
Enligt uppdrag
Annica Sandberg
Expeditionschef

Interpellation 2021/22:47

Till riksdagen
Interpellation 2021/22:47 Ökat rovdjurstryck i Gävleborg
av Lars Beckman (M)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 november 2021.
Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 15 oktober 2021
Näringsdepartementet
Ibrahim Baylan (S)
Enligt uppdrag
Annica Sandberg
Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:52 Fortsättningen för Bromma flygplats
av Maria Stockhaus (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 november 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 15 oktober 2021

Infrastrukturdepartementet

Tomas Eneroth (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 7 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2021/22:FPM3 Strategisk framsynsrapport 2021 *COM(2021) 750* till utrikesutskottet

§ 8 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialutskottet:

RiR 2021:26 Statens suicidpreventiva arbete – samverkan med verkan?

§ 9 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2021/22:33 och 34 till finansutskottet

Skrivelse

2021/22:12 till konstitutionsutskottet

§ 10 Ärende för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande

2021/22:FiU9 Riksrevisoms årliga rapport 2021

Anf. 1 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Elisabeth Björnsdotter Rahm har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att små drivmedelsstationer ska kunna vidta nödvändiga åtgärder i syfte att undvika nedläggning.

En god tillgång till såväl kommersiell som offentlig service är grundläggande för att det ska vara attraktivt att bo, verka och leva i alla delar av landet. Dagligvarubutiker och drivmedelsstationer i landsbygder har en särskild betydelse eftersom de ofta fungerar som ombud för till exempel post- och pakettjänster, betaltjänster, apotek och ibland även viss offentlig service.

Utmaningarna för små drivmedelsstationer i gles- och landsbygder kan dock vara stora avseende både regler och kostnader.

Ett regelverk som även de små stationerna måste uppfylla regleras i en föreskrift från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor. Enligt föreskriften får befintliga varmförzinkade rörledningar i mark som inte är fukt-isolerade användas som längst fram till den 1 juli 2022 utan korrosionsskydd. Skälet är att innehållet inte ska kunna läcka ut och orsaka skada på miljön eller risk för brand. Kravet har funnits med i myndighetens föreskrift sedan 2014.

Fru talman! Jag är medveten om de utmaningar som mindre drivmedelsstationer i landsbygder har. I budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen därför en satsning om 75 miljoner kronor för 2022, och samma belopp beräknas för 2023, i form av ett investeringsstöd till drivmedelsstationer i områden med gles service som är i behov av stöd för att genomföra de investeringar som är nödvändiga för att uppfylla kraven i MSB:s föreskrift.

Utöver det stöd som denna satsning utgör finns möjlighet att söka andra stöd riktade till drivmedelsstationer och dagligvarubutiker i gles- och landsbygder.

Anf. 2 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Jag tackar näringsministern för svaret, och jag vet att näringsministern har god lokalkännedom om området som jag kommer att ta upp då det är hans tidigare hemlän.

Drivmedelsstationer på landsbygden har under många år fört en tynande tillvaro. Tidigare fanns det på många orter förutom den självklara bensinmacken även post, bank, matvarubutik, kiosk och kanske till och med en klädbutik. Nu har alla dessa verksamheter koncentrerats till en central punkt på varje liten ort, drivmedelsstationen, och precis som näringsministern sa är det servicepunkten för hela orten.

Vi kan konstatera att drivmedel inte är någon lönsam verksamhet, och därför säljer drivmedelsstationerna också mat och utför andra serviceuppgifter åt befolkningen på orten.

En handlare i Ammarnäs i Västerbottens inland tjänar ungefär 10 000–15 000 kronor per år på drivmedel. För att överleva och kunna fortsätta driva sin verksamhet behöver han få in inkomster från den övriga samhällsservice han erbjuder. Drivmedelsstationen i Ammarnäs ligger nio mil från närmaste annan drivmedelsstation, och skulle drivmedelsstationen i

Svar på
interpellationer

Ammarnäs försvinna skulle det bli väldigt långt att åka för invånare, turister, hemtjänst, räddningstjänst och alla övriga som är beroende av drivmedel för att kunna fortsätta leva och verka på orten.

Ministern säger att hela landet ska leva, men med nuvarande lagstiftning, som innebär att stora investeringar måste göras för att säkerställa att cisterner och rör är miljösäkra, kommer vi inte att ha en levande landsbygd.

I min hemregion Västerbotten är det minst 18 anläggningar som berörs av det nya lagkravet, och omställningen ska göras före juli 2022. Med den väderlek vi har – i morse var det 7,9 minusgrader hemma – är tiden på året när man kan utföra denna omställning begränsad. Dessutom är antalet entreprenörer som kan utföra den omställning som krävs för att uppfylla MSB:s krav litet.

Hur ser näringsministern på detta? Ska vi fortsätta att ha en levande landsbygd med drivmedelsstationer som servicenoder för att människor ska kunna bo och leva på landsbygden i hela Sverige?

Anf. 3 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Det saknas på flera områden en övergång för att Sverige ska kunna ta sig till målet 2040. När det gäller mackarna kokar det ned till ett antal punkter för att brygga över mellan dagens samhälle och visionen och målet med omställningen. Människor måste kunna leva, bo och verka i hela landet, och då måste frågan om mackarna lösas.

Det är kort tid kvar. Den 1 juli 2022 ska det finnas rätt rör och eventuellt cisterner i marken. Det behövs en snabb kartläggning av mackarna. Statsstödsregler kan sätta stopp för den som har nyttjat statliga medel de senaste två åren och därmed passerar ett maxbelopp. Då kan man inte få stöd. Mackägarna har inte kunnat få medel från bankerna trots att statliga garantier på utbetalningen har färdigställts, om de nu känt till det över huvud taget. Det är frågan.

Det finns en begränsning i tid för att fixa dessa åtgärder. MSB behöver ge dispenser så att åtgärderna kommer på plats. Alla kommuner har inte rapporterat in till länsstyrelsema, så det saknas en fullständig kartläggning av mackarna. På länsstyrelserna finns underlag om att de sökt och fått medel, men alla står kanske inte under fliken ”mackar”, utan det krävs lite jobb med att få fram svaren.

Dessapunkter gör att det hastar att få veta vilket antal mackar det handlar om, och såvitt jag förstår har regeringen nu gett Tillväxtverket i uppdrag att begära in dessa underlag från länsstyrelsema.

Jag skulle vilja fråga statsrådet varför inte detta har gjorts tidigare. När det nu sker en kartläggning av de mackar som kan komma på tal – mellan 100 och 200 stycken av de 500 som det talats om – kommer också andra delar till. Elisabeth Björnsdotter Rahm har förtjänstfullt lyft upp exemplet med Ammarnäs. Abisko är ett annat exempel. Närmaste drivmedelsstation ligger tio mil bort i Kiruna, och Abisko är sista utposten mot Norge.

Om vi ponerar att denna drivmedelsstation eller mack dessutom har tagit del av stöden tidigare, till exempel för att ersätta kyl och frys med statliga medel, kanske maxbeloppet har passerats eller i alla fall utnyttjats så pass att man inte har möjlighet att få dessa nya statliga medel. Då behöver regeringen lösa punkten som handlar om statsstödsregler. Sverige kan ju inte bli sittande med vita fläckar runt om i landet på grund av statsstöds-

regler från Bryssel. Vad händer då med andra delar – med räddningstjänst, hemtjänst- och blåjuspersonal samt jobb som försvinner inte minst på grund av att man kanske inte kan hyra ut skotrar? Det är ju en väldigt stor del av besöksnäringen uppe i de norra delarna av landet.

Regeringens strategi för besöksnäringen presenterades i går. Hur är det tänkt att fungera? Platsbundenheten är stor. Vi talar om små företag som ofta kombinerar olika verksamheter för att kunna verka året om. Så är det till exempel i Vilhelmina i Västerbottens inland, där drivmedelsstation och dagligvarubutik är en nod för att hålla samhället levande. Man har ett stort underlag av norska husbils- och husvagnsturister som får de ekonomiska hjulen att snurra i landsbygdsutvecklingen.

Att få förskott på medel när bankerna inte finns där, trots löfte om statliga medel, har varit ett problem. Hur har regeringen tänkt sig att få fram dessa medel? Almi framstår för mig som en lämplig part för uppdraget att agera bank när bankerna inte finns där, nu när det är tänkt att Tillväxtverket ska ombesörja frågan som ska kopplas till regionerna. Detta kan statsrådet få svara på.

Anf. 4 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är angelägna frågor vi diskuterar, och precis som Elisabeth Björnsdotter Rahm säger har hon och jag det gemensamt att vi båda har suttit på Västerbottensbanken.

Jag hade dessförinnan förmånen att jobba i Norrbotten och framför allt i Västerbotten under fem år när jag åkte kors och tvärs över länet. Jag kan ju säga till Ann-Charlotte Hammar Johnsson att det finns väldigt många vita fläckar i det här landet, och det beror på en mycket enkel sak: De två nordliga länen Västerbotten och Norrbotten utgör 40 procent av landets yta, men där bor bara knappt en tjugondel av befolkningen.

Befolkningen är dessutom väldigt koncentrerad till kusterna både i Västerbotten och Norrbotten. Exempelvis i Umeå och Skellefteå med omnejd bor en ganska stor majoritet av länets befolkning. När jag åkte runt i min förra tjänst, innan jag blev skolminister, såg jag alltså att det är väldigt många vita fläckar. Likväl har vi ett gemensamt ansvar att se till att samhällsservicen fungerar. Det handlar om att myndigheter och offentlig service ska fungera men också, som i det här fallet, såväl mackar som handelsplatser.

Fru talman! Sedan jag själv åkte runt i Västerbotten i tjänsten har det även varit andra förändringar. Orter som Dorotea, Sorsele och Vilhelmina som vi hörde om tidigare är i dag orter med en mindre befolkning än vad det var på den tiden, med de utmaningar som det innebär.

Man måste inse, fru talman, att det är en utmaning för den enskilda kommunen eller till och med länet att klara detta själva. Därför är det viktigt att vi fortsätter att hjälpas åt. Vi måste ta ett nationellt ansvar för att se till att såväl mackar som affärer finns, där man kan köpa mat eller nå annan kommersiell service. Vi ska ha bredband i hela vårt land och vägar och annan infrastruktur som fungerar.

Det är mot den bakgrunden, fru talman, som vi under de sju år som vi har suttit i regering har ökat resurserna och också i samarbete med till exempel Centerpartiet – en kollega från Västerbottensbanken sitter här i dag – höjt anslagen år efter år just för att kunna stötta mer service.

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

I den senaste budgetpropositionen som vi har lagt till riksdagen lägger vi fram över 28 miljarder fram till 2027 i jordbruks- och landsbygdsprogrammet. Det är en halv miljard mer än den innevarande programperioden, och det handlar just om att kunna säkra upp möjligheten att verka, bo och leva i hela vårt land.

När det gäller just mackarna är det precis som interpellantens själv framhåller: Detta har pågått ett tag, och det handlar framför allt om säkerhet och miljö. Det är ett krav som har funnits sedan 2014 och har tillkommit via föreskrifter från en myndighet.

Som interpellanten säger och som vi alla är medvetna om har en del av dessa mackar inte möjlighet att göra den här investeringen av egen kraft, eftersom den är för stor i relation till de eventuella intäkter man skulle kunna ha av verksamheten. Mot den bakgrunden, fru talman, lägger vi nu fram ytterligare resurser till hjälp med den här investeringen så att vi kan få en bättre miljö och färre risker i form av brandfara. Det handlar naturligtvis även om att den här servicen kan finnas kvar.

Mot denna bakgrund lägger vi fram förslag om att ytterligare 150 miljoner läggs på detta nästa år och året därefter.

Anf. 5 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Tack, näringsministern, för svaret!

Vi ska ju enligt alla prognoser vara fossilfria till 2040. Det innebär att den omställning som ska göras av mackägarna ute på landsbygden är en stor investering, och sedan måste man kanske övergå till att investera i laddstolpar för att kunna förse medborgare med energi för att de ska kunna ladda sina elbilar i stället.

Vi har lite grann av ett moment 22 här. Samtidigt som vi ska renovera alla bensinmackar och cisterner ska vi tänka fossilfritt och laddstolpar. Det kostar ungefär en halv miljon att sätta upp en laddstolpe. Man måste säkra upp sitt elnät, och elpriset är som sagt var ganska högt just nu. För den enskilda mackägaren är detta definitivt ingen god investering.

I Västerbottens inland finns det väldigt få laddstolpar, så det gäller att planera sin resa väldigt noga. Ska hela landet leva måste, som Ann-Charlotte Hammar Johnsson lyfte fram, en översyn och framför allt en konsekvensanalys göras av hur vi ska kunna ha en levande landsbygd med en god samhällsservice.

Näringsministern beskriver att regeringen satsar 75 miljoner i sin budget 2022 och lika mycket för 2023. Moderaterna lägger i sin budget 150 miljoner kronor för 2022, för 2023 och dessutom för 2024 för att drivmedelsstationer ska kunna söka bidrag för omställning.

Men det blir lite grann av ett moment 22 när den person som har en drivmedelsstation först ska betala för en omställning och sedan söka stöd. Här måste det till en regelförenkling så att stöden kan utbetalas i förskott, så att den enskilda mackägaren inte ska behöva ligga ute med en stor summa pengar som man inte har. Som jag beskrev i mitt tidigare inlägg har många av dessa mackägare inte speciellt stora vinster i sina drivmedelsstationer.

Regeringen behöver också se över, som Ann-Charlotte Hammar Johnsson påpekade, statsstödsreglerna som står i vägen för att vi ska kunna garantera dessa utbetalningar till mackägarna i förskott. Man behöver också

se till att länsstyrelsen skyndsamt gör en kartläggning så att vi får se hur pass stor omfattning det är när det gäller dessa mackägare.

Min slutliga fråga till ministern är fortfarande: Hur kan vi förenklareglerna så att vi får se en levande landsbygd även fortsättningsvis?

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. När det gäller budgeten är det väl bra med 150 miljoner under två år. Men det saknas andra komponenter som jag inte har hört någonting om. Och Moderaterna lägger som sagt 150 miljoner kronor i sin budget för 2022, 2023 och 2024. Därmed finns det medel, men det finns också tid för genomförande.

En företagare som jag har talat med sa att det handlar om cirka en månad per jobb och längre om marken är frusen. Han som befinner sig i norra Sverige talar om en handfull företag då jag frågade om ungefär hur många företag som utför jobben. Ekvationen blir då antal företag, månader för jobb och företag som går att boka in och som vet att de får betalt. Det handlar nu om en effektiv och kort handläggning av mackarna. Regeringen behöver titta på det finstiltat i statsstödsreglerna, så att Sverige inte får de vita fläckar som jag var inne på, där det inte längre går att bo, verka och leva och ta sig från en nod till nästa i vårt land.

Regeringen har en möjlighet att hitta en lösning på förskottsbetalning genom att till exempel ge ett uppdrag åt Almi. Det tycker jag är ett smart och klokt tips att ta med sig. När det handlar om låg risk, låg ränta och att banker inte lånar ut är Almi ett bra alternativ.

Regeringen bör tillse att MSB snabbt skickar ut information till mackägarna – detta har varit rätt okänt för dessa små företagare, även om de har haft en tid på sig – och att MSB ges i uppdrag att använda sig av dispenser för att förlänga tiden för mackägarna så att de hänger med och inte slås ut.

Tiden tickar på och är begränsad. Det finns lösningar på de knutar som har uppstått. Kommer statsrådet och regeringen att lösa hela frågan med alla dessa komponenter? Jag har hittills bara hört om pengar i budgeten.

Anf. 7 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Detta är naturligtvis angelägna frågor. Regelverket har, som sagt, funnits sedan 2014. Och för de allra flesta som har den kommersiella grunden har man gjort de nödvändiga investeringarna.

Precis som vi har hört tidigare är det ofta så att om man inte har den kommersiella grunden, vilket ofta är fallet i just glesbygden, behöver man stöd för att åstadkomma dessa förbättringar. Jag är övertygad om att alla vill göra dem. Det finns ingen som vill bidra till brandfara eller till nya miljöproblem genom att detta kommer ut i naturen.

Fru talman! Därför bidrar vi med ett stort antal stöd, alltså det allmänna stöd som jag pratade om, det landsbygdsprogram som finns och ett riktat stöd till såväl handlare som mackar.

Jag får frågor om huruvida det finns annat som regeringen kan tänkas göra. Så är det absolut. Själva syftet är naturligtvis att åstadkomma en förbättring och att vi dessutom har denna service i hela vårt land.

Precis som har sagts tidigare kommer vi att se en övergång från fossil energi till elektricitet, biodrivmedel och annat. Men det är en utveckling som kommer att ske stegvis, och traditionella mackar som vi har i dag kommer att behövas under överskådlig tid. Redan nu måste vi dock natur-

ligtvis också ta höjd för det som Elisabeth Björnsdotter Rahm tar upp, nämligen stöd för att kunna ställa om till exempelvis elektrifiering.

Det finns möjligheter för mackägare i hela vårt land att ta del av Klimatklivet för att till exempel göra de investeringar som krävs för att kunna tillhandahålla elektricitet. Staten satsar också på att se till att det finns elstolpar längs de statliga vägarna.

Jag vill tillstå att vi bara är i början i den meningen att det säljs allt fler elfordon – ojämnt över landet. Men vi är också bara i början av att stärka denna infrastruktur.

Fru talman! Det som dock gör mig optimistisk är att vi redan i dag har elinfrastruktur i hela vårt land. Vi har ett stamnät som går över hela landet. I dag är det inte tillräckligt eftersom det inte har investerats i det tillräckligt mycket under de senaste 30 åren av ett mycket enkelt skäl, nämligen att man för 15 år sedan trodde att elnätet var färdigbyggt vilket det inte är. Nu sker det en kraftig ökning av utbyggnaden av stamnätet. Men det behöver också komma ut dit där konsumenterna är och dit där det efterfrågas laddpunkter men där man inte riktigt hittar dem. Därför behöver vi jobba vidare. Mot denna bakgrund har vi lagt pengar till detta i den budget som vi har lagt fram i riksdagen.

Fru talman! När det gäller syftet och vad vi vill åstadkomma tror jag att vi är ganska överens. Sedan kan man naturligtvis också välkomna att Moderaterna nu i opposition lägger fram förslag om satsningar. Jag vet att de i regeringsställning inte var lika angelägna om detta. Men bättre sent än aldrig, som man brukar säga. Och det kanske absolut bästa är naturligtvis att de förslag som vi har lagt fram i riksdagen fullföljs så att dessa pengar kommer ut till mackägarna.

På frågan om vi också är beredda att se över andra möjliga lösningar för de utmaningar som finns är svaret absolut ja. Så länge de följer de lagar och regler som vi har ska vi naturligtvis göra vårt bästa, oavsett om det handlar om förskott eller andra lösningar för att se till att alla mackar kan göra detta och finnas kvar och tillhandahålla den service som medborgarna så väl behöver.

Anf. 8 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Denna fråga var uppe i våras, och ingenting har hänt. Nu är frågan uppe igen, och näringsministern säger att Moderaterna inte har gjort någonting. Under vår tid i regeringen gav vi MSB uppdraget att titta på detta. Ministern har suttit i sju år och inte gjort någonting åt detta. Man kan alltså fundera över vem som bär ansvaret här.

Just nu ser vi en stor expansion av arbetsmarknaden i den norra delen av Sverige, som ministern sa är 20 procent av Sveriges yta.

(Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S): 40 procent – 25 plus 15.)

Jag tackar näringsministern för detta.

Men det som jag funderar över är att vi har MSB, Energimyndigheten, Tillväxtverket och många olika myndigheter som är inblandade i denna fråga. Och vi måste försäkra oss om att det gamla systemet, som jag kallar det, med diesel och bensin kan överleva och fortsätta tills vi når målet om ett fossilfritt samhälle 2040. Men det kommer inte att vara möjligt om vi

inte ser till att vi kan försäkra oss om att dessa mackar kan överleva fram tills vi ser en vändning.

Min fråga är fortfarande: Hur ska detta ske?

Anf. 9 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Svaret på frågan är naturligtvis att vi hjälps åt och att vi stöttar också från den nationella nivån.

Det är precis som Elisabeth Björnsdotter Rahm säger: detta var någonting som kom under den moderatledda regeringen. Men det kom inte resurser på motsvarande sätt. De resurserna har vi föreslagit – och kommer att fortsätta föreslå – inte minst i den budget som nu ligger på riksdagens bord.

Elisabeth Björnsdotter Rahm säger att detta var uppe i våras och att inget har hänt. Jag håller nog inte med. Det faktum att regeringen i den höstbudget som vi har tillsätter ytterligare resurser är ett uttryck för att vi inte är i mål. Vi behöver de här resurserna. Och, som jag sa tidigare, kan vi underlätta på andra sätt ska vi naturligtvis göra det. Målet tror jag att vi har gemensamt: att det ska vara säkert och tryggt såväl för människor som för miljö och natur. Samtidigt ska vi tillhandahålla den service som drivmedelsförsörjningen innebär.

Även om vi alla, tror jag, drömmer om och tror att det fossilfria samhället blir väldigt mycket bättre är vi inte riktigt där. Vi kommer steg för steg att behöva hjälpas åt och göra dessa investeringar.

Fru talman! Nu hade vi en diskussion om hur det ser ut i de norra delarna av landet. Det är klart att många av dessa utmaningar finns i hela landet, men det blir särskilt tydligt just i Norrbotten och Västerbotten. Det är 40 procent av landets yta, men där finns runt 5 procent av befolkningen. Då blir tillgången till offentlig service men också, i det här fallet, till handel, mackar och annat en utmaning, särskilt om man rör sig från kusten. Därför måste vi fortsätta att hjälpas åt.

Det är mot den bakgrunden som regeringen föreslår stora satsningar, inte bara för att se till att hela Sverige kan leva utan också för att ta till vara de stora investeringar som nu görs i de norra delarna av vårt land. Det är till gagn inte bara för norra Sverige utan för hela landet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2021/22:29 om vårjakt på råbock i hela landet

Anf. 10 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Erik Ottoson har frågat mig vilka skälen är till att regeringen har beslutat att tillåta jakt på råbock under tiden den 1 maj till den 15 juni i hela landet.

Fru talman! Våra viltstammar är en naturlig del av vårt land. Livskraftiga och friska viltstammar kräver ansvarsfull förvaltning. På så vis stämmer det att våra viltstammar är en ändlig men förnybar resurs som måste förvaltas väl. Det är bland annat mot denna bakgrund som regeringen i våras gjorde en översyn av jakttiderna. Rådjursstammen är stark och livs-

Prot. 2021/22:17
19 oktober

*Svar på
interpellationer*

kraftig och förekommer i stabila eller ökande populationer i alla län. Stammen har spridit sig norrut och har sedan mitten av 1950-talet etablerat sig i stora delar av norra Sverige, och trenden, fru talman, är ökande. Det stämmer också att jakt på råbock tidigare enbart varit tillåten i de län som varit drabbade av radioaktivt nedfall efter kärnkraftsolyckan i Tjernobyl. Under de 30 år som denna jakt varit tillåten i dessa fem län har det inte dokumenterats någon negativ påverkan på rådjursstammen.

Fru talman! Det var över 20 år sedan en systematisk genomgång gjordes av jakttiderna. Beslutet om ändringar av jakttiderna grundar sig på ett gediget underlag från Naturvårdsverket som remitterats av regeringen. Sedan den senaste översynen har bland annat skador och trafikolyckor orsakade av exempelvis rådjur ökat. Rådjuren delar till viss del foderresurs med annat klövvilt och orsakar skada på såväl skog som gröda. Rådjuren är också den viltart som är överrepresenterad vid olyckor mellan vilt och trafik, och trenden är tyvärr också ökande. Detta innebär kostnader såväl för den enskilde som för samhället. Allt sammantaget finns ett ökat behov av att reglera rådjursstammen och att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av stammen. För detta ansvarar markägaren och jakträttsinnehavaren. Utökade jakttider är ett sätt att möjliggöra detta när snö-, is- och temperaturförhållandena är lämpliga.

Sammantaget gör jag och regeringen bedömningen att vår jakt på råbock i hela landet möjliggör minskade skador och en god förvaltning av rådjursstammen.

Anf. 11 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Det är ett intressant svar som sprider en del ljus på resonemangen bakom beslutet. Det var också hela syftet med interpellationen: att försöka förstå.

Jag vill börja med att säga att jag i grunden är positiv till att vi använder jakt för att förvalta våra viltstammar. Som statsrådet känner till är jag själv jägare, och jag tycker att det är viktigt med en god viltförvaltning. Etiken och den biologiska, så att säga, förankringen i de åtgärder vi gör är avgörande. Därför är det intressant att lyssna.

Jag har också tagit del av Naturvårdsverkets analys inför regeringsbeslutet. Där tydliggör man mycket riktigt att möjligheten till jakt på råbock under våren kan hjälpa till att begränsa rådjursstammen. Men man säger samtidigt att den riktigt verkningsfulla åtgärden, om man nu ska begränsa stammen, snarare är att tillåta ytterligare jakt på hondjur. Det är väl överensstämmande med den forskning som finns. Det är huvudsakligen antalet hondjur som avgör nativiteten. Ganska få bockar kan nämligen befrukta ganska många hondjur, och därmed får man ett ganska stort antal kid i reproduktionen.

Det är alltså egentligen detta som skulle vara den absolut mest kraftfulla åtgärden. Jag förstår dock att regeringen väljer att hålla tillbaka detta, för det finns etiska frågetecken kring att tillåta jakt på get och kid under till exempel februari månad, som också har varit en del av diskussionen.

Det jag är intresserad av är regeringens resonemang kring att man har valt att göra detta i hela landet. Naturvårdsverket har valt att plocka bort Jämtlands och Norrbottens län i sitt förslag, men regeringen väljer ändå att gå fram med hela landet.

Det finns också remissinstanser som har påpekat det faktum att det är ganska olika hur rådjursstammen utvecklas i olika delar av landet och att det i sig kan vara skäl till att vara återhållsam i ett inledande skede eller åtminstone att försöka göra lokala anpassningar. Ett sådant exempel är områden där det finns en väldigt stark dovhjortsstam. Där blir rådjuren kraftigt tillbakapressade, eftersom dovhjorten är mer av en allätare och på det viset utnyttjar samma foderresurs som bland annat rådjuren. Då pressas stammen kraftfullt tillbaka.

Regeringens beslut innebär att detta blir lite grann av ett experiment, för det har inte testats i Sverige tidigare. Det blir gällande på alla ställen, och det kan få väldigt olika effekt beroende på var vi befinner oss någonstans. Jag säger att det inte har testats i Sverige tidigare. Jag är fullt medveten om de regler som har gällt tidigare i de olika Tjernobyllänen. Där har man ju problemet med radioaktivitet i djur under hösten, vilket begränsar den traditionella höstjakten på råbock. Det har då inte haft samma fulla utslag i stammen som man kommer att kunna se från och med nästa vår, när detta blir allmänt gällande i hela landet. Det finns alltså inga nu aktuella exempel i Sverige där man har förvaltat stammen på det här viset, och det är någonting nytt för jägarkåren.

Tiden är begränsad. Jag kommer att återkomma till fler frågetecken eller funderingar när det gäller sådant som jag gärna vill förstå. Det jag möter bland andra jägare är att de är positivt överraskade när det gäller utökade jakttider – det är något som vi jägare generellt ser positivt på. Men de undrar också om man verkligen har tänkt igenom detta och vad det innebär för förvaltningen av rådjursstammen. Det är nämligen en helt annan sak att jaga råbock på våren än att jaga råbock på hösten. På våren kräver det mycket större ansvarstagande i fråga om förvaltningstanken än det gör under hösten, eftersom reproduktionen för året ännu inte har ägt rum.

Anf. 12 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är precis som Erik Ottoson säger. Det finns förstås ett antal saker som komplicerar detta. Det finns dock erfarenheter, framför allt från de fem län som har varit värst drabbade av nedfall från Tjernoby och där detta har varit tillåtet under de senaste 30 åren. Under de 30 år som jakten har varit tillåten i dessa fem län har det inte dokumenterats någon negativ inverkan på rådjursstammen på det sättet.

Nu frågar Erik Ottoson varför vi har tagit beslut om att vårjakt kan införas i samtliga län. Jag ska försöka svara så gott det går. Precis som Erik Ottoson säger finns det skillnader mellan länen. Detta är naturligtvis alltid en grannlaga uppgift. När vi fick förslaget från Naturvårdsverket skickade vi ut det på remiss, och ett antal remissvar har inkommit. Ett av de remissvar som vi fäster stor vikt vid är svaret från SLU. Där finns mycket kunskap och forskning. I det remissvaret anser man att vårjakt kan införas i samtliga län.

Man får dock ha en viss ödmjukhet för att vi inte har gjort detta på 30 år. Nu öppnar vi upp denna möjlighet, och det är klart att vi noggrant kommer att följa utvecklingen. Skulle det visa sig att det sker något som är problematiskt i de län där detta tidigare inte varit tillåtet måste vi vara beredda att ta till oss den informationen och de rönen. Jag skulle tro att forskarna – inte minst de på SLU, som själva har argumenterat för detta i sitt remissvar – följer detta noggrant.

Det är svaret på de frågor Erik Ottoson tog upp. Men när man inte har gjort detta på väldigt länge, utan bara haft det koncentrerat till de fem län där nedfallet från Tjernobyli varit störst, och nu öppnar upp det för hela landet behöver man vara beredd att ta till sig om det skulle visa sig att det framkommer ny information eller ny forskning.

Anf. 13 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Det gläder mig väldigt mycket att ministern säger att man vill följa upp detta noggrant. Jag hoppas att man är villig att fundera över hur det ska hanteras om vi i delar av landet eller i hela landet skulle se negativa konsekvenser av detta. Jag tolkar det som att uppföljningen i sådana fall skulle syfta till detta.

Andra remissvar som har inkommit, bland annat det från Svenska Jägarförbundet, föreslår att man går fram försiktigt och med varsamhet och kanske börjar med att utvidga till de län som är direkt angränsande till de tidigare så kallade Tjernobyllänen. Dess remissvar föreslår att man tar det stegvis för att i mindre skala ta del av nya erfarenheter.

Det är, som ministern säger, 30 år sedan sist, och det har ju hänt en del inom jakten och jägarkåren under dessa 30 år. Det har kommit in en ny grupp jägare, av vilken jag själv är en del, med personer som bor i urbana områden men som i allt större utsträckning tar del av jakten och som då kanske inte har samma inväxta tradition av förvaltarstanken. Detta är i sådana fall en mycket mer manuellt inlärdd kunskap än sådan som man har med sig från barnsben, och detta kan få effekter.

Det är också så, vilket jag avslutade mitt förra inlägg med att poängtera, att man vid jakt på våren måste ta ett mycket större förvaltaransvar. Det finns flera skäl till detta.

Det första är att reproduktionen ännu inte har ägt rum det året och att man, om man vill ha en välmående rådjursstam, bör fokusera sin avskjutning på de individer som uppvisar de sämsta anlagen på olika sätt.

Det andra är att rådjurens födosök är väldigt mycket mer extensivt den tiden på året, vilket innebär att man kan se rörelser hela dygnet, även dagtid. Detta gör att risken för överskjutning ökar drastiskt eftersom möjligheterna till skottlossning ökar drastiskt med tanke på djurens rörelsemönster.

Om detta ska fungera krävs ett ökat ansvarstagande från jägarkåren, och jag upplever att stora delar av jägarkåren är villiga att göra detta. Många som jag träffar säger helt sonika att de inte tänker jaga råbock på våren, eftersom det inte är någonting som de ser ett behov av.

För att återknyta till detta behov vill jag ställa en fråga till ministern. Om man nu ser sådana problem med betesskador och betestrycket från rådjursstammen, har det funnits ett övervägande från regeringens sida att snarare satsa på information om den problematiken? Detta görs ju i olika sammanhang när det gäller betesskador från älg, vildsvin, dovhjortar och annat för att försöka öka intresset hos jägarkåren för att hålla nere stammen. Jag upplever inte att detta är en diskussion som finns i jägarkåren eller bland markägarna i någon större utsträckning i dagsläget. Det har i sin tur bidragit till de frågor jagarna ställer sig när jakten utökas.

Är det så att vi vill pressa tillbaka vår svenska rådjursstam symmetriskt över hela rikets yta? I så fall tror jag att det också finns andra åtgärder som behöver vidtas och andra diskussioner som behöver tas. Jag är av uppfattningen att det i dagsläget inte är så att man under pågående jakttid skjuter alla djur man ser, utan man försöker snarare att förvalta och behålla en stark och livskraftig stam. Man håller tillbaka i de lägen då man ser djur som man vill spara och släpper på i de lägen då man känner att det finns djur som man kan ta hem som ränta ur skogen.

Om man nu har detta som ambition – om man ser det här som ett stort problem och anser att rådjuren behöver tryckas tillbaka – är frågan kanske snarare vilka andra åtgärder regeringen har diskuterat och övervägt för att uppnå målet.

Anf. 14 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är helt uppenbart att Erik Ottoson är väl påläst och har engagerat sig i den här frågan, vilket jag välkomnar.

Det finns ju, precis som jag själv redogjorde för, ett antal problem som är förknippade med en allt större rådjursstam. Det är dessutom en rådjursstam som av många olika skäl, inte minst på grund av det allt varmare vädret, rör sig allt längre norrut.

Som jag sa tidigare kan det handla om skador på skog och natur, men det handlar minst lika mycket om de allt större problem vi har när det gäller trafiken. Där hjälper ju inte information, för det är nog inga rådjur eller människor som avser att krocka med varandra. Skadorna finns dock tyvärr ändå där.

Det är också mot den bakgrunden vi har ett behov av att utöka detta. Man måste dock följa upp det och se att det fungerar som det ska. Min bild, fru talman, är att det är precis som Erik Ottoson säger. Jag upplever att vi har en väldigt klok jägarkår som har ett eget intresse av att göra detta på ett så bra sätt som det bara går. Det är inte en sådan bild som ibland har målats upp i andra länder – en bild av att jägarkåren bara skjuter – utan snarare finns det ett väldigt stort intresse av att ta både ett etiskt ansvar och ett naturansvar.

Väldigt mycket av den jaktpolitik vi har bygger just på ett tätt samarbete med jägarna. Det allmänna uppdraget är ett sådant exempel – det bygger på ett tätt samarbete mellan oss och inte minst Jägareförbundet.

Fru talman! Det finns naturligtvis ett antal saker att se upp med, men vi är nog väl medvetna om dem. Vi har öppnat upp för vårjakt över hela landet, och orsakerna är precis de som jag har redogjort för. Skulle det visa sig att detta inte fungerar i något eller några län måste man naturligtvis vara beredd att överväga förändringar.

Anf. 15 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för de utvecklade resonemangen.

Precis som ministern sa i sitt svar finns det ju en delvis delad foderresurs med älgen när det gäller till exempel olika barrplantor, framför allt förädlade sådana. Det finns dock en diskussion om evidensen även när det gäller älgskador. Frågan är också vad som påverkar mest av en älg och ett rådjur samt i vilken omfattning man löser problemen med ytterligare jakt på rådjur.

När det gäller trafikbiten är jag den första att hålla med om att det är angeläget. Jag har haft en interpellationsdebatt i kammaren med ministerns kollega, infrastrukturminister Tomas Eneroth, som tyvärr har visat ett kompakt ointresse för att underlätta för jakt nära väg, framför allt med lös hund, som den interpellationen gällde. Jag tycker att detta är beklagligt, framför allt eftersom rådjur är hyggligt lokala och har hemområden på inte särskilt många hektar.

Vill man minska antalet viltolyckor måste jakten bedrivas i anslutning till vägar, och ska jakten bedrivas i anslutning till vägar innebär det stora risker för oss med jakthund. Så sent som för någon dag sedan fick jag själv stoppa min hund från att springa rakt över en 80-väg, vilket såklart är en väldigt obehaglig upplevelse när det är tung trafik.

Det är klart att det är många olika kommuniserande kärl; det är därför jag avslutningsvis vill återkomma till frågan om vilka andra åtgärder man har övervägt. Med respekt för att ministern inte var landsbygdsminister när beslutet fattades och under denna beredningsprocess hoppas och tror jag att det institutionella minnet trots allt har följt med för att ministern ska kunna svara på denna fråga: Har man funderat på andra saker än bara utökad jakttid? Det är lite känsligt med vårbocksjakten eftersom detta är någonting nytt och komplicerat som kräver ny kunskap i jägarkåren – som i dag kanske inte finns där – för att få till en bra förvaltning.

Anf. 16 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Detta är nytt och känsligt, men likväl har vi erfarenhet, framför allt från de fem län där detta har varit tillåtet i 30 års tid.

Jag har också stort förtroende för de jägare som deltar i den här jakten när det gäller att de tar del av de erfarenheter som finns hos kollegorna i de fem länen men också följer de instruktioner som finns. Som jag sa i ett tidigare inlägg upplever jag att vi har väldigt ansvarsfulla jägare i vårt land. Det gäller såväl organisationer som enskilda jägare.

När det gäller ytterligare åtgärder är det klart att vi inför varje beslut tittar på ett antal parametrar. Efter ett gediget arbete från Naturvårdsverket och remissvar från ett stort antal remissinstanser landade vi i att även detta behövs och i att det behövs över hela landet. Orsakerna har jag redan redogjort för.

Fru talman! Det jag talar om är inte bara skador på skog och natur och trafikskador, utan det finns också ett ökande problem som måste mötas. När det gäller till exempel trafikskador är det klart att man vidtar ett stort antal andra åtgärder. Man försöker säkra trafiken, se till att sätta upp stängsel med mera. Men vi har också landat i att en utökning av detta i hela landet kan bidra till att minska det ökande trycket och därmed risken för trafikskador på såväl djur som människor och egendom.

Stort tack för debatten! Vi har anledning att återkomma. Det var första men antagligen inte sista gången.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 17 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat miljö- och klimatministern hur regeringen och han, inom sitt ansvarsområde, säkerställer att Sverige har en trygg, stabil och klimatneutral elförsörjning under kommande vinter. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Som Thomas Morell mycket riktigt påpekar kommer belastningen på elnätet att öka under vintern när behovet av uppvärmning av våra bostäder är som störst. Detta är anledningen till att Affärsverket svenska kraftnät har upphandlat att Karlshamnsverket ska utgöra del av effektreserven mellan den 16 november och den 15 mars varje år ända fram till 2025.

Anledningen till att Karlshamnsverket har varit i drift under september månad är att de höga energipriserna i Europa har gjort det lönsamt för ägaren att producera el. Verkets ägare Uniper har ställt Karlshamnsverket till marknadens förfogande av kommersiella skäl. Anläggningen har inte beordrats av Svenska kraftnät att producera el av driftssäkerhetsskäl eller för att det har funnits risk för effektbrist.

Inför den kommande vintern bedömer Svenska kraftnät i sin rapport om kraftbalansen på elmarknaden att den sammanlagda installerade effekten kommer att vara cirka 3 500 megawatt högre jämfört med årsskiftet 2020/21. Precis som vid förra årsskiftet beror ökningen framför allt på ökad installerad effekt av vindkraft.

Regeringen arbetar för att säkerställa att Sverige har en trygg, stabil och klimatneutral elförsörjning året runt. För att möta den ökade efterfrågan på el behöver elmarknadens aktörer emellertid fatta beslut om investeringar i nya elproduktionsanläggningar. Därför har regeringen tagit flera initiativ för att skapa så goda förutsättningar för det som möjligt. Bland annat arbetar regeringen med en nationell strategi för elektrifiering som tar ett helhetsgrepp om förutsättningarna inom energisektorn. Arbetet med elektrifieringsstrategin påbörjades under 2020 och har nu gått in i sin slutfas.

Anf. 18 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

När jag skrev interpellationen gick Karlshamnsverket för full maskin, om man kan uttrycka det på det sättet. Det gick åt 140 000 liter olja varje timme. Bryter man ned det blir det 2 333 liter varje minut eller 39 liter varje sekund. Det produceras ganska mycket koldioxid i en sådan anläggning. När vi pratar om att gå över till ett fossilfritt samhälle blir det lite avigt om man producerar el med olja och kör ut det i elsystemet medan jag står hemma och laddar min elbil och tror att det är miljövänligt. Det rimmar lite illa.

Statsrådet säger i svaret att det var lönsamt för ägaren att producera elen på detta sätt. Det kan det vara. Men elpriset nere i Skåne drog också iväg ganska ordentligt för ett tag sedan. Det var uppe i 224 öre per kilowattimme. Det priset noterades den 7 oktober. Priset återspeglar efterfrågan och tillgång. Det kan alltså hända att det inte fanns risk för att ljuset skulle slockna. Men hur som helst fick man betala ganska duktigt för den el som producerades, och den togs in från utlandet.

Svar på
interpellationer

Det är lite olyckligt att vi har hamnat i situationen att vi inte själva har tillräcklig energiproduktion hemma i stugan. Elen är ändå ett av de viktigaste energislagen vi har för industrin, för att värma bostäder och för all verksamhet vi har. Vi kan titta bara på hur mycket ström som går åt varje dag i det här huset. Att sätta oss i en situation där vi inte har tillräckligt med inhemskt producerad energi utan där vi måste köpa el utifrån till skyhöga priser är inte särskilt bra. Jag är lite nyfiken på vad regeringen avser att göra där framöver.

I svaret sägs det att man har en strategi för elektrifiering. Det är jättebra. Men jag hade velat se den strategin för flera år sedan, att man hade kommit fram till en strategi och en plan för hur man ska täcka energibehovet. Det handlar inte bara om att generera el. Det handlar lika mycket om att få ut elen till konsumenten. Men där är man inte ens framme vid ett förslag, och vintern närmar sig.

Vi är nu i oktober månad. Vi har en höstmånad, november, kvar. Sedan går vi in i vintern. Har vi otur får vi en kall vinter i år, även nere i Skåne. Om elpriset hamnar på 224 öre per kilowattimme kommer det att bli en dramatisk kostnadsökning för dem som ska värma upp sina bostäder. Jag tycker att regeringen har handskats med energifrågan på ett tafatt sätt. Man ligger hela tiden steget efter.

El är oerhört viktigt för vår industri. Det är viktigt för människors välmående och för att de ska kunna värma sina hus. Det är också viktigt i den övergång i vårt samhälle som innebär att vi ska elektrifiera fordonen. Senast i går diskuterades i tv den dramatiska ökningen i nybilsförsäljningen av elfordon. Men vad hjälper det att sälja elbilar om det är tomt i kontakten? Jag vill gärna få ett svar på det från statsrådet.

Anf. 19 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Som framgick av mitt svar tidigare kommer Sverige vid den kommande nyårsaftonen att ha 3 500 megawatt mer installerad effekt än vi hade förra nyårsaftonen.

Jag kan väl gå så långt som att hålla med Thomas Morell när det gäller att det är viktigt att vi har tillgång till el. Men Thomas Morell verkar ha missförstått en del saker när det gäller energiförsörjningen och energipolitiken. Jag tänker för ordningens skull gå igenom några.

I Sverige produceras 99,2 procent av elen fossilfritt. Det betyder att när Thomas Morell tankar en dieselbil är 100 procent av utkomsten fossil. Men när han tankar en elbil är utkomsten 0,8 procent fossil. Det är alltså en gigantisk skillnad mellan de två. Det stämmer att vi har en försäkring i Karlshamnsverket, som ibland är fossildriven. Men den är alltså inräknad i de 99,2 procenten fossilfrihet.

Man kan undra lite varför Sverigedemokraterna oroar sig så mycket över det fossila innehållet i Karlshamnsverket, som körs i snitt en dag vartannat år, när samma sverigedemokrater vill sänka priset på bensin och diesel. Det skulle göra att vi använder mer fossila bränslen och importerar mer olja från Mellanöstern och gör oss mer beroende av energitillförsel till Europa från Putin.

Det är klart att det är frestande för en sverigedemokrat att tro att världen slutar vid Skånes gräns. Men vi är sammankopplade med övriga Europa. Det stämmer att vi importerade el tre dagar förra året, trots att vi har ett överskott på årsbasis på 35 terawattimmar. Det betyder att vi 363 dagar

om året exporterar el till våra grannländer, vilket trycker bort koldioxidutsläpp där. Det är något som Thomas Morell borde vara glad över.

Det stämmer också att vi importerar några timmar om året. Vad importerar vi då? Vi importerar framför allt fossilfri vattenkraft från Norge. Jag tror att det var 83 procent av vår import som var vattenkraft och el från Norge. Vad kommer som nummer två? Det gör Danmark. 13 procent av vår elimport kommer därför tre dagar om året. Av de tre dagarna kommer 96 procent av vår import från Norge och Danmark. Det är länder som när det gäller lågt fossilavtryck bara kan slå av Sverige.

Vi har alltså en betydligt bättre situation än våra grannländer, exempelvis Finland, som är beroende av nettoimport. Vi har nettoexport och ett stort överskott. Vi har överskott, och Finland har underskott.

Vi har drabbats i betydligt mindre omfattning av elprishöjningar på kontinenten än andra länder. Exempelvis Frankrike, ett land som till väldigt stor andel är beroende av kärnkraft, har fått betydligt högre energiprishöjningar än Sverige och betydligt högre energiprishöjningar än Skåne. Samma sak gäller för Köpenhamnsregionen och Holland.

Vad bör då göras? Vi behöver öka överföringskapaciteten till södra Sverige. Vi behöver se över elområdesindelningen, och om den bidrar negativt i så fall ändra den. Vi behöver öka energiproduktionen i södra Sverige. Därför beslutade regeringen i förra veckan att begränsa avgifterna för havsbaserad vindkraft så att Svenska kraftnät även kan bygga ut infrastruktur till havs och inte bara på land.

Anf. 20 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Jag har inte helt hundra på att de som bor nere i Skåne tycker detsamma som statsrådet just sa om att de inte har drabbats så mycket av elprishöjningar. Får man betala 224 öre per kilowattimme är man nog rätt så less på det. Det är jag övertygad om.

Vad den här diskussionen ska handla om är vår möjlighet att hålla igång vår industri. Klippans pappersbruk varslade 24 av de 75 anställda. De stängde av en produktionslina. De hade inte råd att producera, för det var så dyra elkostnader. Det har stått bland annat i Dagens industri och Sydsvenskan. Det är bara att läsa där.

Det är inte bara elpriset, om man ska vara ärlig. Det är även priset för naturgas, för de använder också det. Där har priset sexdubblats. Men den ena bördan läggs på den andra. Till slut går det helt enkelt inte att hålla igång en produktion. Då får man skicka hem människor från jobbet.

Ola Ringdahl är vd på Lindab. Han befarar blackout. Så uttrycker han sig. Man måste titta på andra ställen för framtida produktion. Det är illavarslande när våra företag som försörjer så många människor i dagligt arbete börjar se sig om efter andra platser att ha sin produktion på för att man upplever att Sverige inte klarar detta.

Det borde stämma till eftertanke. Det borde även statsrådet känna en oro för. Det gör jag. Det handlar om att människor inte kan gå till jobbet för att produktionen blir så dyr att man inte har råd att hålla igång den.

Det här var två exempel. Det är Klippans Bruk som fick dra ned en produktionslina och varsla 24 personer och sedan Lindabs vd som säger att man måste titta på andra ställen för framtida produktion.

Prot. 2021/22:17

19 oktober

Svar på
interpellationer

Det är för att elpriset är högt. Sedan kan vi lägga en börda till på detta. Det är att dieselpriset ligger på nästan 20 kronor litern. Det får också en dramatisk konsekvens för hela industriproduktionen.

Man sitter med två Svarte Petter. Det ena är att elpriset för att driva produktionen är högt. Det andra är att när man väl ska leverera sina varor ut till kund är transporterna dyra. Det är två saker som regeringen har sjabblat med, om man ska uttrycka sig lite enkelt.

Höga energipriser riskerar industriproduktion. Det riskerar att allt fler människor kommer ut i arbetslöshet. Det oroar mig, och det borde rimligen också oroa statsrådet och hela regeringen.

Börjar vår industriproduktion att tappa fart för att vi inte kan säkerställa energi, eller att energikostnaderna blir så höga att det inte lönar sig att driva verksamheten, är vi illa ute.

Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Bara så att det inte råder några oklarheter om detta: Jag tycker att elpriset i Skåne är för högt. Jag tycker att prisskillnaderna i Sverige är för stora. Jag har lagt fram politiska förslag för att förändra detta, och jag är beredd att lägga fram fler förslag för att förändra detta. I detta avseende råder det ingen oenighet. I det andra däremot råder det en del oenigheter. Jag tänker försöka att bena ut det.

En sak till är vi överens om. Låga energipriser är bra för svensk industri. Låga elpriser och säkra elleveranser är det fundament som har gjort att världens första koldioxidfria stål etablerar sig i Norrbotten. Det är det fundament som gör att Europas största batterifabrik byggs i Skellefteå. Det är också skälet till, tror jag, att Volvo får den största lastbilsleveransen på ellastbilar i hela världen. Det är fantastiska framgångar för svensk industri som jag tror att både jag och Thomas Morell gläds över.

Sedan går jag till Morells exempel. Vi börjar med Lindab. Jag har träffat Ola Ringdahl. Jag ska ställa samma fråga till dig, Thomas, som jag ställde till Ola. Vilka länder och vilka områden tittar du på, eftersom det svenska elpriset ibland är hälften eller en tredjedel av konkurrentländernas? Om du tycker att det svenska elpriset är för högt, vart funderar du på att flytta? Vi har Europas lägsta elpriser.

Det är rimligt att vi oroar oss för prisfluktuationer i elpriset. Men icke förty, även dagen med det högsta priset och timmen med det högsta priset var elpriset högre i Köpenhamn, Amsterdam och Paris. Vilka länder är det vi tittar på om man ska flytta på grund av elpriset?

När det gäller Klippans Bruk kröp det sedan fram att det inte var elpriserna på den förnybara elen som var Klippans Bruks problem. Det var att man var beroende av fossilkraft. Jag tror att det är talande för hela Europa just nu.

Man har ett osunt beroende av olja från Mellanöstern och fossilgas från Putins Ryssland. Har man det så sätter man sig också i deras händer. Ska vi klara att pressa priserna på energi och klara att göra oss oberoende av det måste vi öka den förnybara produktionen i Sverige. Vi ska vara oberoende av Putin och oljeschejker. Först då kommer vi att kunna fortsätta att ha Europas lägsta elpris.

Vi ska hålla ögonen på företagsklimat, och vi ska hålla ögonen på det andra. Men det går inte att som Thomas Morell peka på Karlshamnsverket och att det några dagar producerar med olja för att sedan sänka priset på

diesel och bensin och på det sättet trycka upp utsläppen mångdubbelt mer än vad Karlshamnsverket förmår att producera. Det, min kära kammare, är dubbelmoral.

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Anf. 22 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag påminner samtliga, även statsrådet, om att vi talar via talmannen.

Svar på
interpellationer

Anf. 23 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Just energikostnaden är oerhört viktig för att industrin ska orka hålla produktionen igång. Men det är ändå på det sättet att sten läggs på börda hela tiden.

Vilka kriterier som styr Ola Ringdahl på Lindab vill jag inte blanda mig i. Men han har i varje fall sagt att man måste titta på andra ställen för framtida produktion. Det tolkar jag som att det är för dyrt att producera i Sverige. Man måste se sig om efter någon annan plats att göra det. Om det sedan enbart är elpriset eller en kombination av elpris och höga transportkostnader låter jag vara osagt. Statsrådet hade frågat honom. Jag antar att han också har fått ett svar från honom.

Det sker en förändring i vårt samhälle. Precis som statsrådet sa har Volvo fått en stororder på elektriska lastbilar. Det produceras elektriska bilar, och det säljs elektriska bilar i en allt högre takt. Men det ställer också krav både på att vi kan producera el och att vi kan leverera el. Annars blir de bilarna verkningslösa.

I vår familj bytte vi faktiskt bil i våras. Vi köpte ingen elbil, utan vi fortsatte med diesel av det enkla skälet att jag drar ganska tungt med bilen. Vi diskuterade med säljaren om detta med laddbara bilar. De kunde inte ha mer än tre ladduttag på Bilkompaniet där vi köpte vår bil. Jag ber om ursäkt för att jag sa ett namn där. Skälet var att kommunen inte kommer att bygga ut elnätet förrän 2029. Skulle de få upp fler stolpar släcker de kvarteret.

Detta är ett bekymmer. Det är inte bara att producera el; man måste också se till att den kommer ut i stolparna så att det går att ladda de här elbilarna som vi nu vill ha ut på marknaden framöver.

Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag får börja med att be talmannen och Thomas Morell om ursäkt. Debatten ska naturligtvis ske via talmannen och ingenting annat – mittåt!

Fru talman! Thomas Morell gömmer sig bakom Lindab och vad han själv tror. Därför vill jag i stället genom talmannen fråga Thomas Morell: Vart tror han att ett företag som oroar sig för elproduktionen och elpriserna i Sverige skulle kunna flytta? Svaret blev att han inte visste. Det svaret är enkelt att begripa eftersom alla länder i närområdet har högre elpriser än Sverige. Sverige har de konkurrenskraftigaste elpriserna.

Fru talman! Jag delar Thomas Morells oro över att utbyggnadstakten för laddplatser är lite långsam. Sverige är i och för sig en av de länder i Europa som har flest laddplatser. Men om man är orolig över detta – varför vill man då som Sverigedemokraterna skära ned de bidrag som har lett till att Sverige leder Europatoppen för laddbara bilar? Det rimliga hade varit att stödja regeringens initiativ för att få fler laddplatser på plats. I stället

gör Thomas Morell och Sverigedemokraterna det motsatta: Man drar ned på stödet. Det blir färre laddplatser. Det blir svårare att köra elbil.

Då kommer naturligtvis kunderna att göra som Thomas Morell; de väljer att köpa en dieselbil och bidra till klimatförstörelsen i stället för att köpa en elbil och bidra till klimatlösningen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2021/22:22 om bredbandsutbyggnad

Anf. 25 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! David Perez har frågat mig dels hur regeringen avser att agera för att öka takten på utbyggnaden så att målet om att samtliga hushåll ska ha tillgång till snabbt internet till 2025 kan nås, dels vad jag anser är de främsta orsakerna till att målet inte har kunnat nås samt att målet till 2025 inte heller ser ut att kunna nås. Han har också frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder utifrån mina slutsatser.

Fru talman! Hela Sverige bör ha tillgång till snabbt bredband och stabila mobila tjänster av god kvalitet. Regeringen verkar för att bredbandsmålen ska nås. Det långsiktiga målet i bredbandsstrategin till 2025 är bland annat att 98 procent av hushåll och företag bör ha tillgång till 1 gigabit per sekund. Post- och telestyrelsen bedömer att det finns möjlighet att det målet kan nås till 2025.

Enligt PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning hade närmare 95 procent av hushållen och företagen tillgång till 1 gigabit per sekund eller fiber i den absoluta närheten i oktober 2020, jämfört med cirka 92 procent i oktober 2019. Till 2025 finns ytterligare två mål: 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 megabit per sekund, och 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 30 megabit per sekund. PTS bedömer att målet om 100 megabit inte nås till 2025 medan målet om 30 megabit per sekund kan komma att nås till 2025.

Sverige har i internationell jämförelse en mycket väl utbyggd bredbandsinfrastruktur. I EU-kommissionens rapport DESI 2020 (Digital Economy and Society Index) är Sverige rankat på andra plats på området uppkoppling och på första plats på området snabb uppkoppling.

Skillnaderna i tillgång till bredband mellan tätort och småort och landsbygder minskar, men det är fortfarande en ojämн fördelning av tillgången i landet. För att nå målen krävs fortsatta investeringar i utbyggnad av näten, insatser från privata, statliga och övriga offentliga aktörer liksom efterfrågan av denna infrastruktur i kombination med betalningsvilja hos hushåll och företag.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen 2022 att det satsas ytterligare 500 miljoner kronor 2022 på utbyggnaden av bredband i hela landet. Totalt kommer därmed 1,3 miljarder kronor att finnas att söka i bredbandsstöd under detta år inom det nationella stödssystem som PTS ansvarar för.

Enligt sitt regleringsbrev ska PTS säkerställa att samtliga Sveriges regioner med stödberättigade byggnader kan komma i fråga för fördelning av stödmedel. PTS ska främja att stödet får god geografisk spridning och säkerställa att olika typer av aktörer kan komma i fråga för stöd, och då särskilt bredbandsföreningar.

Dessutom har en så kallad bokstavsutredare i uppdrag att ta fram förslag till undantag från lokaliseringsprincipen, som bland annat styr var kommunala satsningar på bredbandsutbyggnad kan genomföras. Syftet är att främja utbyggnaden av bredband. Uppdraget ska slutföras senast den 9 december 2021.

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 26 DAVID PEREZ (SD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Precis som nämns handlar interpellationen om något som berör väldigt många svenskar runt om i vårt avlånga land, kanske framför allt de som bor på landsbygden.

Det är glädjande att vi närmar oss det ambitiösa men nödvändiga målet för bredbandsstrategin. Men när det gäller huruvida det uppnås får vi helt enkelt vänta och se. Det vi faktiskt vet är att regeringen har misslyckats med målet för 2020; det har ministern själv sagt. Han har kallat det för ett misslyckande.

Vi fick höra att regeringen kommer att tillskjuta mer medel för att påskynda utbyggnadstakten. Men det är långt ifrån de medel som egentligen krävs för att uppfylla målen. Organisationen Hela Sverige ska leva har beräknat kostnaden till 22 miljarder kronor för att uppnå alla mål.

Vi befinner oss i ett läge där alltmer av vår samhällsservice erbjuds via nätet. Banker och företag flyttar sina kontor och hänvisar i bästa fall till att man kan besöka dem i grannorten eller grannkommunen. Det får inte bli ett bestående problem att landsbygden saknar likvärdig tillgång till snabbt internet.

Från Sverigedemokraternas sida ser vi problemet och anslår 1 miljard mer än regeringen innevarande år för just detta ändamål. Vi vet hur viktig frågan är för landsbygdens fortsatta utveckling och överlevnad.

Post- och telestyrelsen tillhandahåller en väldigt informativ – får man lov att säga – karta, som jag skulle vilja tipsa ministern och även er som lyssnar på debatten där hemma om. Den finner man på bredbandskartan.se. Det ser väldigt fint ut till en början, med god täckning i hela landet. Men om man sedan ändrar inställningen till att innefatta orter utanför tätort och små orter skiftar genast kartan färg.

I Uppsala län, som jag representerar, får endast tre av åtta kommuner godkänt eller grön täckning, vilket tyder på god täckning. Intressant nog har exempelvis Knivsta kommun – som är en relativt liten kommun med ett pendlarstrategiskt läge mellan två stora städer, Uppsala och Stockholm – sämre tillgång till fiber än man har på hela Gotland, som dessutom är tio gånger så stort.

Jag tror att vi alla har exempel på hur det kan vara när man befinner sig några mil från en större tätort. Man kan då få höra från lokalbefolkningen: Vi har ingen täckning i dag, för det blåser eller är lite dåligt väder.

Det får mig att tänka på en artikel från i våras i Dagens Nyheter, där man bland annat tittade på kopparnäten och att de skulle släckas ned. Där framgick att detta inte stämde med operatörernas karta, som visade god täckning när den faktiskt var det motsatta.

Tillgång till snabbt internet är en viktig beståndsdel för infrastrukturen i vårt land, och pandemin har gjort behovet av goda kommunikationsmöjligheter ännu viktigare.

Jag vill därför passa på att fråga ministern hur han ställer sig till det faktum att medborgare saknar möjlighet att vara en del av samhället för att

de saknar snabbt internet och hamnar i det så kallade digitala utanförskapet.

Men framför allt: Hur avser regeringen att öka takten i utbyggnaden, vilket är oerhört viktigt för framtiden?

Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Alla boende i Sverige ska ha tillgång till snabb uppkoppling i den omedelbara närheten till där de bor om vi pratar fiber eller motsvarande tekniker, och där de normalt bor och verkar om vi pratar mobiltäckning.

När det gäller täckningskartorna, som David Perez tar upp, har jag gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att utföra stickprov för att säkerställa att den täckning som operatören anger också är den som finns i verkligheten. Annars är operatörerna skyldiga att förbättra den eller att kompensera sina kunder. Man ingår ett avtal med operatören, och täckningskartorna är en del av marknadsföringen. Och som alla vet får man inte ägna sig åt falsk marknadsföring vare sig i Sverige eller i något annat land.

När det gäller målen till 2025 tror jag att de kommer att nås. Vi har två av tre mål inom räckhåll. Det tredje har vi fortfarande inte inom räckhåll, om man ska tro PTS prognos. Där tror jag att teknikutvecklingen kommer att spela en stor roll. Vi kommer att ha fixed wireless, vi kommer att ha 5G och vi kommer att ha satellit som kommer att hjälpa oss att nå det målet på ett kostnadseffektivt sätt. Skulle det visa sig att de tillskjutna pengarna inte räcker är jag beredd att skjuta till ytterligare pengar.

Men jag undrar lite ändå, fru talman, om David Perez själv tror på den siffran som han tar upp, nämligen att det skulle kosta 22 miljarder kronor att nå målet till 2025. Och om han tror på den, varför har i så fall Sverigedemokraterna inte skjutit till ens en tiondel av den summan i sin budget?

Anf. 28 DAVID PEREZ (SD):

Fru talman! När det gäller den siffra som lyfts upp är det inte jag som påstår detta. Det är organisationen Hela Sverige ska leva, och jag antar att de i sin tur baserar sig på Post- och telestyrelsens siffra.

Det är såklart en budgetfråga. Det beror på vad man prioriterar. Som jag lyfte upp i mitt tidigare anförande valde Sverigedemokraterna att gå vidare med 1 miljard mer än vad regeringen faktiskt presenterade. Det kan man komma ihåg: Vi kanske inte går hela vägen, men vi går betydligt längre än vad regeringen gör.

Jag tror ändå att ministern och jag är eniga om att det behöver göras mer för att skynda på det här arbetet. Jag tycker att vi ska vara tacksamma för de arbetsinsatser, ofta ideella sådana, som har bidragit till utbyggnaden på landsbygden. Jag tänker då framför allt på byanäten.

Regeringen och bredbandsstrategin sätter stor tillit till att marknaden ska lösa utbyggnaden. Jag skulle kunna ta ett marknadsexempel. Det handlar om en villaägare som beställt fiber från en leverantör som lovat att utföra arbetet inom en viss tidsram. Problemet är att bara att tidsramen förlängts gång på gång. Så har det sett ut: När personen i fråga vänder sig till kommunen skyller de på staten. Vänder man sig till staten skyller de på kommunerna. Kvar blir den här fiberlösningen som inte blir löst. Ingen tar på sig ansvaret i det här fallet. I takt med utbyggnaden har många leverantörer dessutom fått det tuffare att få ihop sina kalkyler.

Under tiden får den här personen vänta, antingen på att andra projekt fullgörs eller på att det egna blir mer attraktivt. Det finns helt enkelt platser som marknadens aktörer aldrig kommer att bygga på, just för att det inte är tillräckligt lönsamt. Hur föreslår ministern att vi löser utbyggnaden på just dessa platser?

Faktum är, fru talman, att de medel som regeringen satsar på bredband kommer att löna sig, på kort sikt men även på lång sikt. Det är också pengar som kommer tillbaka i form av mer levande landsbygd. De skapar arbetstillfällen och en god infrastruktur, som i sin tur leder till god samhällsservice.

Ministern lyfter i sitt svar upp att regeringen tillskjuter 1,3 miljarder kronor i bredbandsstöd. Samtidigt vet vi att regeringen går vidare med exempelvis en familjevecka som beräknas kosta det dubbla. Då måste jag ändå ställa frågan, när vi pratar pengar: Anser ministern att det är viktigare med en familjevecka än att avsätta mer medel för att påskynda arbetet så att landsbygden får god tillgång till ett snabbt bredband?

Anf. 29 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det är inte ofta jag håller med sverigedemokrater i denna kammare, men detta är en sådan stund. Jag delar helt David Perez bild av vikten av snabbt bredband, framför allt snabbt bredband i glesbygd. Det är därför regeringen har skjutit till de många miljarder som gör att Sverige har bäst tillgång till snabb uppkoppling på hela den europeiska kontinenten. Det är det som gör att du ingen annanstans i Europa kan få snabbare eller bättre uppkoppling i glesbygd än vad du får i Sverige. Det är det som gör att 95 procent av svenskarna har tillgång till snabbt internet i sin omedelbara närhet. Det är det som gör att 99 procent av den svenska befolkningen täcks av mobilnät med bra uppkoppling.

Men det är inte tillräckligt. 95 procent är inte alla; 100 procent är alla. Det är därför regeringen tillför ytterligare medel. Det är därför regeringen, för att undvika att konsumenter eller byalag låses in av mer eller mindre nogräknade exploatörer, har ändrat stödformen så att man inte ska kunna låsa in kunden i två år utan att bygga annat bredband än en skylt på gården. Skyltar ger inte uppkoppling; fiber eller fixed wireless ger uppkoppling.

Det är också därför jag tror att vi kommer att nå målet. Det finns en stark önskan på svensk landsbygd om en snabb uppkoppling. Och om den var stark innan har pandemin bidragit till att göra den än starkare. Elever har studerat på distans. Människor har arbetat på distans. Människor har faktiskt flyttat ut från storstad till landsbygd för att arbeta på distans och är beroende av en snabb uppkoppling.

Sedan, fru talman, blir det lite magstarkt när David Perez börjar yla om familjevecka när han själv inte ens tillskjuter en tiondel av de pengar som han påstår behövs för att bygga nytt bredband. David Perez får göra hemläxan. Hem till ritbordet! Rita om Sverigedemokraternas budget så att den matchar retoriken, så kan vi mötas i kammaren igen!

Anf. 30 DAVID PEREZ (SD):

Fru talman! Jag ylar nog inte hälften så mycket som alla som bor på landsbygden och saknar god uppkoppling i dagsläget. Det får gärna ministern tänka på i framtiden.

Faktum är att om vi har 95 procent – detta är också siffror som Hela Sverige ska leva har tittat på – är det fortfarande omkring 10 000 människor som saknar möjlighet till ett snabbt internet och god uppkoppling. Detta är personer som på något vis sätts i ett mörker – i ett digitalt utanförskap, som man ofta kallar det. I takt med att myndigheter, bolag och företag kanske lägger ned sina kontor och flyttar blir det ett faktum att man förlorar den service som jag ändå tycker att vi borde kunna tillgodose för våra medborgare.

Jag vill ändå passa på att tacka ministern för en givande debatt. Jag tror att många där hemma har fått en lite tydligare bild av vad som görs och regeringens ambition gällande bredbandsstrategin.

Pandemin har ju påverkat vårt samhälle något oerhört. Det är vi alla medvetna om. Men den har också påskyndat behovet av ett uppkopplat Sverige. Det är viktigt att regeringen tar det yttersta ansvaret för att tillgodose detta behov. Med ett år kvar till valet hoppas jag att väljarna har hört hur regeringen väljer att prioritera denna viktiga fråga och att man väljer att lägga mer pengar på en familjevecka än på att faktiskt tillgodose snabbt internet till folk på landsbygden. Tänk på det!

Tack för ordet, och tack för debatten!

Anf. 31 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Då ska samma väljare betänka att Sverigedemokraterna gör prioriteringen att inte genomföra familjeveckan och inte lägga de pengarna på snabbt bredband till landsbygden, så har vi det avklarat – intressant retorik men inte så effektiv politik.

Ett litet tillrättaliggande: Det är inte tiotusentals människor som saknar snabb uppkoppling; det är hundratusentals människor som fortfarande saknar snabb uppkoppling. Det är det som är det viktiga. Vi är uppemot 10 miljoner människor i Sverige, och vi når upp till 95 procent som har tillgång till snabbt internet i sin omedelbara närhet. Det gör att vi har en bra bit kvar.

Fördelen är att vi har tre och ett halvt år på oss och att de här 95-procentssiffrorna är ett år gamla. Vi har också en regering som förra året sjudubblade stödet till bredband. Vi har en regeringsom även detta år fortsätter att tillföra bredbandet ytterligare medel, samtidigt som vi förhoppningsvis kommer att genomföra en familjevecka till svenska barnfamiljers glädje.

Jag tror inte att vi i grunden är oeniga om behovet av internet på svensk landsbygd. Så tycker jag inte att det låter i den här debatten. Jag tycker att det låter som att vi faktiskt är ganska överens. David Perez problem, fru talman, är att han inte har bestämt sig för vad det kommer att kosta att bygga bredband till glesbygden och därmed inte heller kan tillsätta rätt resurser eller rätt åtgärder.

Jag är övertygad om att med de resurser som regeringen tillför, har tillfört och kommer att tillföra, tillsammans med den teknikutveckling som nu går i en rasande takt, kommer alla Sveriges medborgare att få tillgång till en snabb uppkoppling senast 2025.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Ann-Charlotte Hammar Johnsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att möta det växande behovet av ökad elproduktion och för att undvika att regioner i Sverige drabbas av kapacitetsbrist i kombination med höga elpriser.

Som Ann-Charlotte Hammar Johnsson mycket riktigt påpekar har den senaste tiden präglats av höga elpriser och stora elprisskillnader mellan olika elområden. Det finns flera anledningar till detta, framför allt att energipriserna på kontinenten varit mycket höga, särskilt på fossila bränslen såsom naturgas, och att nivåerna i de nordiska vattenmagasinen varit låga.

Men det är viktigt att komma ihåg att detta inte är en situation som bara drabbar södra Sverige. Höga energipriser har varit ett faktum i hela Europa, och elpriserna styrs, när allt kommer omkring, av tillgång och efterfrågan på en gemensam europeisk avreglerad elmarknad.

Skillnaderna i elpris mellan olika elområden har också flera orsaker. De beror bland annat på flaskhalsar i det svenska transmissionsnätet och på Sveriges export- och importkapacitet.

Det är elmarknadens aktörer som beslutar om investeringar i ny elproduktion. Därför har regeringen tagit flera initiativ för att skapa så goda förutsättningar som möjligt att möjliggöra nyinvesteringar i det svenska energisystemet. Som exempel kan jag nämna att regeringen avser att fatta beslut om att ge Affärsverket svenska kraftnät i uppgift att bygga ut transmissionsnätet till områden i Sveriges sjöterritorium. Det kommer att väsentligt minska de totala kostnaderna för att ansluta exempelvis havsbaserad vindkraft.

För att komma till rätta med kapacitetsbristen och bli av med flaskhalsarna behöver det svenska transmissionsnätet förstärkas. Därför tredubblar Affärsverket svenska kraftnät sina nätinvesteringar under den kommande treårsperioden jämfört med föregående treårsperiod.

Eftersom utbyggnadstakten behöver öka är det även mycket glädjande att riksdagen ställt sig bakom regeringens förslag i propositionen *Moderna tillståndprocesser för elnät* som syftar till att förkorta ledtiderna och göra det lättare att bygga ut det svenska elnätet.

Slutligen vill jag nämna att Sverige på årsbasis är nettoexportör av el med jämförelsevis låga priser och mycket låga koldioxidutsläpp. Vi har i dag god tillgång på el och Statens energimyndighet gör bedömningen att detta kommer att vara fallet åtminstone fram till 2050.

Anf. 33 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret angående elpriserna i södra Sverige!

Energipriserna på kontinenten är nu höga på grund av ökad efterfrågan i återhämtningen efter pandemin, som statsrådet tar upp i sitt svar, och naturgas, som ersatt andra energislag, stiger i pris på grund av större efterfrågan. Det gör att den kolbaserade elproduktionen blir lönsammare igen. Därmed ökar även den i pris, vilket gör att priset på utsläppsrätter far iväg till rekordhöga nivåer. Vi har också uteblivna leveranser från Ryssland – allt i olika varianter över tid.

Svar på
interpellationer

Vi brukar klara detta i Norden genom att ha höga nivåer i vattenmagasinen, men som statsrådet tog upp här är nivåerna nu låga. Det som statsrådet inte tog upp, när det gäller den låga vindkraftsproduktionen såväl till havs som på land som vi nu kan läsa om, är att det ibland inte blåser, och blåser det inte blir det ingen vindkraft. Så kan det vara. Vän av ordning skulle kunna tänka att det kanske blåser i norra Europa när det inte blåser i Sverige och vice versa, men så enkel är inte verkligheten, utan ofta är det samma tillstånd överallt, och då är det alltså vindstilla.

Det är därför vi är angelägna om att ha ett hållbart system dygnet runt med baskraft som inte är väderberoende. Statsrådet använder gärna höga elpriser i Europa som exempel för att vi på något vis ska känna att det inte är så illa här i Sverige eller för att vi inte ska ”klaga”. Jag är dock inte beredd att köpa statsrådets beskrivning i den del som innebär att vi ska nöja oss med ha högre elpriser än vad vi hade förr.

Svensk elproduktion har länge varit en av världens renaste och tryggaste. Vår vattenkraft och kärnkraft producerar ren el med pålitlig leverans. I dag sker den största elproduktionen i norra Sverige, och sedan överförs den till södra Sverige. Nu ser vi dock en rad olika elintensiva industriprojekt som etablerar sig i den norra delen av landet, vilket är fantastiskt, men det påverkar också den södra delen av landet. Mindre el kommer att kunna överföras till södra Sverige, vilket bekräftas av en analys som gjorts av Region Norrbotten och Region Västerbotten.

Sveriges indelning i de fyra elprisområdena gör att elpriset varierar beroende på i vilket elprisområde vi befinner oss i. Det gör att elpriset blir olika eftersom tillgången på el varierar. På senare år har framför allt elpriserna i område 4 och 3 drabbats av högre elpriser. Det handlar om södra Sverige.

En stor anledning till att det är högre elpriser i södra Sverige är den minskade elproduktionen, som är ett resultat av nedläggningen av Ringhals 1 och 2. Den minskade elproduktionen gör också att det inte går att överföra tillräckligt med el till södra Sverige från norra Sverige. Det är dock inte rimligt att endast södra Sverige ska ta allt ansvar för att regeringen lagt ned fullt fungerande kärnkraftsreaktorer. Moderaterna anser att Svenska kraftnät bör ges i uppdrag att se över elprisområdena för att minska bördan på befolkningen i södra Sverige.

Energimyndigheten skriver på sin hemsida att läget kan förklaras dels med att elproduktionsanläggningar i södra Sverige har stängts, senast de två reaktorerna i Ringhals, dels med att Svenska kraftnät har begränsat överföringskapaciteten mellan de olika områdena men även till omkringliggande länder. De skriver att detta också till en del är en funktion av den minskade produktionskapaciteten i de södra delarna av landet.

Det Energimyndigheten också skriver är att det kan noteras att den tillgängliga kapaciteten paradoxalt nog minskade efter att Sydvästlänken togs i drift strax före vecka 30.

Det här är ett läge som inte känns okej. Vi har väntat länge på Sydvästlänken, och vi har inte fått den. Redan 2005 togs beslut om att den skulle komma på plats.

Anf. 34 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Frågan om de höga elpriserna är alldeles för viktig för att inte få ett seriöst svar. Det är något som människorna i södra Sverige fak-

tiskt förväntar sig från regeringen i stället för svaret att Sverige har förhållandevis låga priser. När priset har stigit med flera hundra procent och människor inte har råd att betala sina elräkningar och är oroliga för hur vintern kommer att bli är det sannerligen ingen tröst att Sverige är netto-exportör av el på årsbasis.

Jag fick ett mejl i helgen från en pensionerad man som berättade att han förra året betalade 43,85 öre plus moms per kilowattimme, och i september i år var priset svindlande 127,37 öre plus moms per kilowattimme. Hur kan ministern stå här och prata om förhållandevis låga priser?

Det är inte bara privatpersoner som drabbas. På skånska Klippans Bruk varslas personal på grund av de höga elpriserna, och det är säkert inte det enda företaget som går i sådana tankar. Sverige tillhör som bekant den grupp länder som har allra högst arbetslöshet i hela EU, och med berätt mod driver regeringen en energipolitik som kastar ut människor i arbetslöshet.

Ministern säger att vi har god tillgång på el. Det stämmer inte. Verkligheten är något helt annat. Företag i Skåne kan inte expandera för att elleveranserna inte kan säkras. Polykemi, Pågen, Kemira – listan kan göras hur lång som helst.

Ministern nämner också de höga elpriserna på kontinenten. Det är sant att dessa är mycket höga. Det är de bland annat för att Tyskland, med sina enorma energibehov, har valt att fasa ut kärnkraften och därmed gjort sig beroende av gas från Ryssland och av Putins välvilja.

Det finns ett initiativ i EU om att kärnkraft ska klassas som hållbar i EU:s taxonomi, men regeringen har vägrat att stödja det initiativet. Regeringen vill inte att det ska satsas på ren, pålitlig och planerbar energi, som kärnkraften är, utan ser hellre att oljekraftverk eldar 140 000 liter olja i timmen.

Ministern pratar om överföringen av el från norr till söder. Var ska denna el komma ifrån?

Nu ska Sverige ställa om till fossilfri ståltillverkning. Det krävs el som från två Forsmarkreaktorer för att ställa om SSAB:s ståltillverkning från kol till vätgas. Norra Sverige kommer att behöva elen som framställs där och mer därtill.

Regeringen svamlar om att Sverige ska vara ett föregångsland när det gäller klimatanpassning, men i själva verket gör regeringen allt den förmår för att hämma företagens innovationskraft och initiativ för att gå före i det avseendet.

Anf. 35 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Borian Åberg vräker ur sig en lång rad felaktiga eller möjligtvis lögnaktiga påståenden. Jag ska försöka bemöta de värsta överdrifterna och felaktigheterna.

Först och främst när det gäller elpriset har svenska företag Europas lägsta elpris. Skånes företagare har ett lägre elpris än företagarna i konkurrentländerna. Även de dagar då vi i Europa hade de högsta elpriserna var elpriserna i Skåne lägre än i Paris, Amsterdam och Berlin.

Ja, jag sa att Sverige har förhållandevis låga elpriser. Förhållandevis betyder i jämförelse med andra. Och vi har inte bara förhållandevis låga elpriser; vi har de lägsta elpriserna.

Energimyndigheten gör bedömningen att Sveriges överskott, som i dag är 35 terawattimmar, kommer att växa fram till 2050. Om Borian Åberg gör en annan bedömning än Energimyndigheten är hon välkommen att berätta vad hon bygger bedömningen på och varför hon gör en annan bedömning än Sveriges myndighet.

Jag vill också säga att kärnkraften har en stor och viktig roll i Sveriges energisystem och kommer att ha det inom överskådlig framtid. Vi har också vattenkraft, vilket skiljer oss från många länder i Europa. Den kommer också att vara en stor och viktig del av Sveriges energiproduktion.

Borian Åberg tar upp Klippan. Det hade möjligtvis varit klädsamt om hon likt interpellanten hade berättat att de har ett stort beroende av fossilgas i sin produktion och att det är fossilgasprishöjningen som gör att Klippan stänger en av sina två produktionslinjer. Det hade möjligtvis gjort det andra budskapet lite trovärdigare.

Sedan läser Borian Åberg upp en två tre år gammal lista på företag i Skåne som påstår sig inte få tillgång till el. Men allt det där var ju innan det gemensamma initiativ som regeringen tog och som Borian Åberg röstade för här i riksdagen. Det har gjort att företagen nu får uppkoppling till el. Det är ett initiativ som vi faktiskt båda två har röstat för. Varför låtsas Borian Åberg som att hon aldrig har röstat för initiativet och att de här företagen skulle ha fått tillgång till el, och inte bara de företagen. Enligt nätoperatören Eon har alla företag som har ansökt om el fått tillgång till el i det elområdet.

Jag har en liten fråga till både Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Borian Åberg. Ni är ju båda moderater från Skåne, och ni har under en lång tid engagerat er för Skånes elförsörjning. Det tycker jag att ni ska ha heder av. Samtidigt såg vi i går på SVT:s *Aktuellt* att Mikael Rubin, kommunalråd i Trelleborg, tycker att besöksnäringen i Trelleborg är viktigare än Skånes elförsörjning och viktigare än möjligheten att bygga ut Trelleborgs hamn. Därför stoppar han vindkraftverk, som enligt programmet skulle motsvara 50–60 procent av Skånes hela elkonsumtion.

Då vill jag bara ställa frågan till er två: Delar ni Mikael Rubins åsikt? Tycker ni att det var rätt av Moderaterna i Trelleborg att stoppa elförsörjning motsvarande halva Skånes elproduktion och som väsentligen skulle ha kunnat trycka ned elpriset för Skånes elkonsumenter?

Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för fortsatt svar.

Energiministern har en förkärlek till att tala om att vi vid jämförelser alltid har lägre priser. Min fråga innan var om man är nöjd eller om man skulle vilja se det på ett annat sätt.

Det talas också om god tillgång på el och om nettoexportörer av el på årsbasis. Statsrådet talar aldrig, som jag upplever det, i termer av att vilja se ett annat scenario med baskraft som finns på plats långsiktigt i södra Sverige för att ersätta det som en gång byggdes upp i vårt land för att vi skulle ha baskraft på strategiska ställen över hela landet. Det fanns ju en mening med att det låg där det låg. I södra Sverige fattas oss detta.

Hur det än är i dag kan vi konstatera att det var ett misstag där och då, som jag ser det, att 1999 och 2005 stänga Barsebäckreaktorerna, då staten inte levererat säker produktion efteråt.

Vid omröstningen i kammaren om att stänga reaktorerna Ringhals 1 och 2 sa vi moderater att vi ändå ville ha det öppet och brett och att regeringen skulle titta på kärnkraftsfrågan förutsättningslöst innan man gjorde någonting. Inte ens det ville ni göra.

Min partikollega Lars Hjälmered ställde vid frågestunden i torsdags en fråga om kärnkraften utifrån de tio länder i Europa som har gått samman för att värna den svenska och europeiska kärnkraften. Möjligheten lades i regeringens knä, men Sverige skrev inte på kärnkraftsbrevet och tog strid utan valde i stället avvecklingslinjen.

Jag kan konstatera att Frankrikes elproduktion innehåller ett femtiotal reaktorer som svarade för drygt 70,6 procent av elproduktionen i landet 2020.

Jag konstaterar också att det med kärnkraft skapas möjligheter som inte ersätts med väderberoende kraft. De som säger nej till densamma behöver då berätta vilken baskraft vi ska ha i stället i södra i Sverige för att få de egenskaper som produktionen av kärnkraften tillför, om vi inte ska ha kärnkraft.

Vid torsdagens frågestund, den 14 oktober, svarade statsrådet följande på en fråga från min partikamrat Borian Åberg om el och den annalkande vintern med ökade elräkningar: ”Vi som har fått glädjen att många gånger gånger besöka Skåne vet ju att den bristande blåsten i Skåne inte är landskapets största problem. Skämt åsido.” Jag vet inte vari det roliga ligger i detta svar. Det finns en riktig oro i Skåne. Måhända tycker man att vi kan betala ännu mer – det verkar så i debatten. Alla som bor i södra Sverige blev faktiskt heligt förbannade, om man får säga så, över läget.

Måhända uppskattar en minister i Stockholm det roligare att raljera över landsändan, men de som bor där uppskattar det inte alls, och jag tror att det kvittar vilket parti man röstar på. Energiminister Anders Ygeman har ett sällsynt sinne för humor. Jag höll mig i alla fall för skratt. Och samma dag läste jag samma rubrik som Borian Åberg i Helsingborgs Dagblad om Skånes elförsörjning och Klippans Bruk som varslat 24 anställda, oaktat vilken form av energi det handlar om. Man stänger nu sina pappersmaskiner. Vi ser nu konsekvenserna i form av höga elpriser och brister i att all produktion ska hänga med i omställningen till ett samhälle med stor användning av el. Det är svårt att se den omställningen i elektrifieringsstrategin där utbyggnaden behöver gå i takt med användningen.

Elmarknadens utformning måste utredas. I dag betalar marknaden för energi. Men det finns inget incitament för att tillhandahålla kvalitet eller effekt, det vill säga tillräckligt med energi vid ett givet ögonblick. Ett elsystem där man betalar för dessa egenskaper skulle bli mer robust. Planerade kraftslag som kärnkraft och vattenkraft skulle få ersätta dessa viktiga funktioner i elsystemet. Leveranssäkerhet är viktigt.

Statsrådet får gärna svara på detta.

Anf. 37 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna de ledamöter som vill delta i interpellationsdebatter om att man måste anmäla sig under den första omgången. Det finns information om debattregler i kammaren men också på Intranätet.

Anf. 38 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Det är alltid spännande att lyssna på energiminister Ygeman. Det är alltid någon annans fel. Det är alltid någon annan som har missuppfattat. Det är alltid någon annan som inte talar sanning. Men verkligheten säger emot ministern, för både privatkonsumenter och företag i Skåne är väldigt bekymrade över de höga elpriserna och den brist på el som kommer att inträffa, speciellt när det blir kallt på vintern, på grund av regeringens kortsiktiga och ansvarslösa energipolitik.

Ministern frågade vad vi tycker om att kommunerna säger nej till etablering av havsbaserad vindkraft. Jag vill påminna ministern om den kommunala självbestämmanderätten. Den havsbaserade vindkraften är ingen mirakellösning, utan den innebär ännu mer subventioneringar och marknadsmanipulation. Det gör att andra energislag slås ut.

Hur ställer sig ministern, som vurmar så mycket för havsbaserad energikraft, till det faktum att det statliga kinesiska företaget CGN äger vindkraft i Sverige? Hur känns det att göra sig beroende av Kinas välvilja för energiförsörjning?

Vindkraft kräver för övrigt 20 gånger mer stål och 70 gånger mer armerad betong än kärnkraft för samma mängd producerad el.

Man ska inte lägga ansvaret på Skånes kommuner för regeringens havererade energipolitik.

Anf. 39 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag noterar att varken Ann-Charlotte Hammar Johnsson eller Borian Åberg svarar på frågan om vindkraftverken utanför Trelleborg. Den blir intressant eftersom kommunalrådet i Trelleborg har uttalat en oro över elbrist. Samma kommunalråd som oroar sig över elbrist stoppar en marknadsmässig investering som skulle ge Skåne ett otroligt stort tillskott av energi och sänka elpriset för skåningarna.

Det hade därför varit intressant att höra vad Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Borian Åberg tycker om detta agerande. Det är lätt att kritisera regeringen, men det verkar vara väldigt svårt att kritisera de egna partikamraterna. Det hade som sagt varit intressant att höra dem utveckla det här.

Jag vill be Ann-Charlotte Hammar Johnsson om ursäkt för att jag missade en fråga som hon ställde i sitt första anförande. Hon frågade: Är du nöjd med prisskillnaderna mellan Skåne och resten av Sverige? Mitt svar är: Nej, de är för stora. De måste pressas ned.

De kan pressas ned genom lokal elproduktion, som vi hade möjlighet till utanför Trelleborg. Den hade snabbt kunnat hjälpa till att pressa ned skillnaden. De kan också pressas ned genom en ökning av överföringskapaciteten mellan norra och södra Sverige, genom flexibilitet och lagring samt genom en stabil energiproduktion. Om det skulle behövas kan man även göra det genom en översyn av gränserna för elprisområdena. Den stenen ska vi inte låta vara oflyttad i försöken att pressa ned Skånes elpriser.

Låt mig också göra en anmärkning i marginalen. Ringhals reaktorer stängdes på marknadsmässiga och säkerhetsmässiga grunder. De levde inte upp till de moderna säkerhetskrav som europeisk kärnkraftslagstiftning krävde. Därför beslöt ägarna på marknadsmässiga grunder att stänga dem. Det fanns ingen möjlighet för riksdagen att fatta beslut som ändrade

det. Det hade stridit mot aktiebolagslagen och de direktiv som de statliga bolagen hade och det som gäller för privata bolag.

Man försöker teckna en myt av att det fanns en möjlighet att genom ett riksdagsbeslut att göra det ena eller andra. Om riksdagen hade röstat för Moderaternas förslag till beslut den dagen hade vi haft exakt lika många reaktorer i dag som vi har nu. Det vet såklart såväl Lars Hjälmered som Boriana Åberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson. Det här är bara ett spel för gallerierna.

Vad gäller Klippan blir det extremt tydligt. Det som händer i Europa drabbar också Klippan. Den som gör sig beroende av fossil energi hotar konkurrenskraften i både europeiskt och svenskt näringsliv. Det är inte de svenska energibesluten som drabbar Klippan, utan det är Putins uteblivna gasleveranser och en ökad efterfrågan på gas som ligger bakom detta. Det enda sättet att frigöra sig från det här är mer fossilfri och förnybar energi.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson frågade mig vidare om en kapacitetsmarknad möjligen skulle kunna ändra detta och göra det hela mer robust. Det skulle den naturligtvis, men både Moderaterna och Socialdemokraterna har sagt nej till det. Förutom att förändra saker så att de bli robusta skulle det här nämligen påtvinga konsumenterna väldigt många miljarder i högre elpris när de får betala för den kapacitet som inte behövs under 362 av årets dagar men som behövs under de återstående två tre dagarna. Båda våra partier har därför bedömt att Karlshamnsverkets försäkring samt import från andra länder är bättre.

Anf. 40 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Statsrådet Anders Ygeman fortsätter att ta upp Trelleborgs kommun och Mikael Rubin. Jag har inte sett något inlägg av honom och kan därför inte återge vad han har sagt eller tycka något om det. Däremot vet jag att hamnen är en väldigt angelägen fråga och att det finns en problematik för att bygga ut kommunen. Han tar väldigt allvarligt på det.

Jag vet däremot inte vad han har sagt om havsbaserad vindkraft, men för Moderaterna kostar det mer än det smakar. Källor som bland annat kraftbolag säger att blir en alldeles för stor kostnad och att det krävs subventioner. Just subventioner ska ju inte få gälla kärnkraft eller andra energislag, vilket statsrådet tog upp i diskussionen apropå marknadsmässighet och att det var Vattenfall som självt stängde sitt kärnkraftverk.

Vi vet vad det här berodde på. Vi vet också att under ytan av den här myten finns något annat som aldrig ska tas upp. Man gjorde ett val för att trycka dit kärnkraften så att den inte längre skulle vara lönsam, och det är därför som vi inte heller har den. Detta är ett val som regeringen har gjort. Så ligger det till.

Elkrisen är ett närmast avsiktligt resultat av regeringens dysfunktionella energipolitik. Fossilfri elproduktion har lagts ned på rent ideologiska grunder. Det kan vi konstatera.

Fru talman! Jag har inte särskilt mycket tid kvar på detta mitt sista inlägg, men jag vill be min partikamrat Louise Meijer om ursäkt för att jag sa till henne att hon kunde anmäla sig till runda två. Hon satt här med sina papper och hade förberett sig. Det känns inte så bra för min del. Jag vill vara noga med vems fel det var.

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 41 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Man upphör aldrig att förvånas. Ann-Charlotte Hammar Johnssonsäger: Man gjorde ett val för att trycka dit kärnkraften. Men detta val gjorde ju Moderaterna och Socialdemokraterna tillsammans. Vet ni vad Ulf KristerSSon sa när vi gjorde det? Om det som i dag beskrivs som ett val för att trycka dit kärnkraften sa han: Vi har räddat svensk kärnkraft. Med dessa ord beskrev alltså Ulf KristerSSon samma sak, fru talman, som Ann-Charlotte Hammar Johnsson nu beskriver som att vi trycker dit kärnkraften.

I energiöverenskommelsen gjorde vi det mer ekonomiskt fördelaktigt än någonsin tidigare att driva kärnkraftsanläggningar i Sverige. Aldrig tidigare i svensk historia har kärnkraften haft så pass bra ekonomiska förutsättningar som nu. Det var därför Ulf KristerSSon var så glad.

Kärnkraften i Sverige planerades dock på 60-talet och togs i drift på 70-talet. Även älsklingar som kärnkraft blir gamla. Det har dessutom kommit nya säkerhetskrav. Och när det behövs ny energiproduktion måste man klara av att konkurrera på marknaden.

Boriana Åberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson påstår här i kam-maren att vi subventionerar havsvind. Vi ser till att det går att dra ut ledningar till havs, precis på samma sätt som vi såg till att dra fram ledningar till kärnkraften. Inte menar väl Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Boriana Åberg att kärnkraften får dramatiska subventioner? Alldeles nyss sas det nämligen att vi gjorde ett val för att trycka dit kärnkraften. Argumentationen hänger inte ihop, fru talman.

Sverige har ett energiöverskott på 35 terawattimmar el. Vi exporterar el till Finland, Norge och Danmark, och vi har Europas lägsta elpriser. Vi har dock problem med effektsituationen i Skåne. Det kunde Moderaterna ha avhjälpt genom att säga ja till havsvinden. Det skulle ha pressat ned elpriserna i Skåne, men man offrade Skånes konsumenter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2021/22:33 om arméstridskrafternas utveckling

Anf. 42 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat mig hur jag avser att säkerställa att arméchefen har tillräcklig rådighet över arméns verksamhet för att kunna planera och genomföra verksamheten på ett effektivt sätt, om jag har för avsikt att sätta mer tydliga och uppföljbara mål för Försvarsmaktens verksamhet samt om jag avser att ge besked om ekonomiska tillskott för perioden bortom 2025 för att ge Försvarsmakten långsiktiga planeringsramar.

Bakgrunden till frågorna är Riksrevisionens granskningsrapport *Att bygga nationell försvarsförmåga – statens arbete med att stärka arméstridskrafterna* (RiR 2021:23). Låt mig inledningsvis konstatera att regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och avser att i enlighet med vad som föreskrivs i riksdagsordningen i en skrivelse till riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen har vidtagit eller avser att vidta med anledning av granskningsrapporten.

Avseende frågan om arméchefens rådighet över arméns verksamhet regleras detta i myndighetens interna bestämmelser. Ansvar för myndighetens lednings- och lydnadsförhållanden och dess utveckling ligger hos Försvarsmakten. Försvarsmakten har alltid möjlighet att uppmärksamma regeringen på behov av eventuella författningsändringar.

I oktober 2020 lämnade regeringen propositionen *Totalförsvaret 2021–2025* (prop. 2020/21:30) till riksdagen, som i december 2020 fattade beslut i enlighet med regeringens förslag. Utgående från riksdagens beslut och den inriktning som framgår av propositionen har regeringen bland annat beslutat om krigsorganisationens och grundorganisationens utveckling, investeringsplaner för anskaffning och vidmakthållande av materiel samt mål för utvecklingen av Försvarsmaktens operativa förmåga fram till 2030. Syftet med regeringens beslut är att tydliggöra vad myndigheten ska åstadkomma inom ramen för tillgängliga medel för att på så sätt uppnå en god balans mellan mål och medel. Regeringen har således redan satt tydliga och uppföljbara mål för Försvarsmaktens verksamhet. Dessa mål är avvägda mot de medel som tillförts och ger därmed Försvarsmakten planeringsramar för att verkställa det som nu beslutats. I propositionen aviserar regeringen betydande ekonomiska tillskott till det militära försvaret under perioden 2021–2025. Regeringen anger också att den ekonomiska ramen 2025 prolongeras från och med 2026.

Vad gäller frågan om ytterligare ekonomiska tillskott utöver dem som redan aviserats ska Försvarsberedningen efter valet 2022 ges i uppdrag att påbörja arbetet inför försvarsbeslutet 2025. Försvarsberedningen ska genom en kontrollstation utvärdera förverkligandet av försvarsbeslutet 2020 i syfte att säkerställa att förstärkningen och kostnadsutvecklingen är i fas enligt riksdagens beslut om inriktning och ekonomiska ram. Regeringen kommer i budgetpropositionen för 2024 att återkomma till riksdagen för att säkerställa att implementeringen av försvarsbeslutet fortgår som planerat samt med förslag om hur planeringsramen för perioden 2026–2030 ska hanteras. Försvarsberedningen ska inför detta arbete lämna förslag om planeringsramen. Det definitiva beslutet angående försvarsbeslutsperioden 2026–2030 sker på basis av Försvarsberedningens förslag i försvarsbeslutet 2025. Jag vill inte föregripa Försvarsberedningens arbete.

Anf. 43 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Riksrevisionen har granskat statens arbete med att stärka arméstridskrafterna i den nyligen utkomna granskningsrapporten *Att bygga nationell försvarsförmåga – statens arbete med att stärka arméstridskrafterna*. Granskningen visar tydligt att det finns brister inom planering, analys, styrning och genomförande. Riksrevisionen påpekar också att det finns en missbedömning av utgångsläget och att underfinansiering både har förse-nat och försvårat arbetet.

Riksrevisionen skriver i sin rapport att det var en svår utgångspunkt för Försvarsmakten att genomföra det stora förändringsarbete som riksdagens beslut innebar. Detta gäller inte minst arméstridskrafterna, som enligt beslut skulle kunna verka som två brigader och verka i hög konfliktnivå mot en kvalificerad motståndare. Verkligheten var, fru talman, att Försvarsmakten tappat viktig kompetens kopplat till nationellt försvar och att per-

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

sonal och materiel dimensionerats för att i första hand kunna genomföra internationella insatser.

Fru talman! Om det ska bli rätt mot slutet måste det vara rätt från början. Här verkar det som att grundplattan ser lite olika ut i verkligheten jämfört med tänkt läge. Då behöver man laga efter läge och inte låtsas lite som att det regnar.

När Riksrevisionen nu har gjort denna granskning och kommit fram till bland annat att det finns brist på styrning säger ministern att ministern och regeringen inte kommer att komma med några förtydligande mål utan att de som finns är tydliga. Då undrar jag om ministern och regeringen ens tagit till sig Riksrevisionens rapport över huvud taget.

Fru talman! Ibland är det så att man uttrycker att man är tydlig. Frågan är om man egentligen har säkerställt att mottagaren tycker att man är tydlig. Det kan ju finnas brister.

I det här fallet har Riksrevisionen sagt att det finns brister i styrningen. Ändå väljer ministern att säga sig vara tydlig. Hur har då mottagarens uppfattning säkerställts? Det kan man fundera över.

Om arméstridskrafternas operativa förmåga inte utvecklades på det sätt som riksdagen hade förväntat sig under inriktningsperioden 2016–2020, vad beror det då i stället på enligt ministern?

Anf. 44 Förvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! I anslutning till försvarsbeslutet 2015 gjordes en del tilläggsuppgörelser som också innefattade att vi tillförde ytterligare ekonomiska medel. Det här fastställdes senare av riksdagen. För att fullfölja 2015 års försvarsbeslut blev det alltså en högre ram för att täcka upp det som inte var täckt redan från början. Den frågan åtgärdades inledningsvis rätt så handlingskraftigt, får jag lov att säga.

Det tar tid att vända utvecklingen i en försvarsmakt präglad av internationella insatser och gå mot ett nationellt inriktat försvar. Det gäller både materiel och personal. Det här var det arv som vi fick ta över när vi fick regeringsmakten. Det tar lång tid att bygga militär förmåga. En lång rad tidigare felbeslut och felinriktningar av Försvarsmakten hade lett till en situation där återhämtningsbehovet var omfattande.

Jag kommer ihåg en sak som var väldigt viktig, nämligen att man lade värnplikten vilande. Detta fick en avsevärt negativ inverkan på hela Försvarsmakten. Vi har sedan återaktiverat värnplikten.

I stora organisationer finns det alltid en omfattande tröghet när man ska förändra inriktningen. Den insikten finns. Vi har återinfört värnplikten. Vi har återinfört brigadbegreppet. Vi återskapar nu divisionsförmågan. Vi övar i brigadstorlek. Vi övar mellan försvarsgrenarna. Vi har i dag en mer omfattande och mer avancerad övningsverksamhet än tidigare, både nationellt och internationellt, och vår militära förmåga i armén är högre än tidigare.

I och med det senaste försvarsbeslutet ökar vi materiellproduktionen med ungefär 200 procent. Det handlar om eldhandvapen, nya bandvagnar, luftvärn, artilleri och ersättning av nya fordon. Visst fanns det problem kring försvarsbeslutet 2015, men glöm inte att den här riksdagen fattade ett antal ekonomiska tilläggsbeslut för att kompensera detta.

Vi kommer, precis som jag sa i interpellationssvaret, att följa upp Riksrevisionens rapport. Vi kommer att svara på den i en skrivelse till riksdag-

en. Vi ska inte förminska den stora omställning som har skett inom Försvarsmakten och den positiva trend som vi i grunden nu arbetar med.

Jag har i min hand ett dokument, nämligen Försvarsmaktens eget yttrande över Riksrevisionens rapport. Man redogör för hur man själv på olika sätt har arbetat för att åtgärda de här sakerna, som bland annat Riksrevisionen pekar på i sin rapport. Då vill jag säga att mycket av det arbetet påbörjades redan innan Riksrevisionen över huvud taget hade presenterat någon rapport och gjort sina ståndpunkter kända. Men jag ska inte gå in för djupt i det materialet, utan jag tänker återkomma till det när vi ska svara till riksdagen i en skrivelse om hur vi ser på Riksrevisionens rapport och hur den ska hanteras.

Men försök nu inte med konststycket att förminska all den positiva utveckling som har skett i Försvarsmakten och alla de åtgärder man har vidtagit för att få ordning på detta! Det gäller definitivt också alla de åtgärder som har vidtagits för att förändra och förbättra den ekonomiska styrningen. Det är ett omfattande arbete som har genomförts på den punkten i Försvarsmakten, och det är saker som jag har redovisat återkommande för försvarsutskottet. Den typen av aktiviteter är alltså väl känd.

Jag har också personligen haft samtal med Riksrevisionen där jag har gått igenom en lång rad åtgärder som vi har vidtagit på det här området.

Anf. 45 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack för det fylliga svaret, ministern!

Min första fråga till ministern i den här interpellationen var: ”Hur avser ministern att säkerställa att arméchefen har tillräcklig rådighet över arméns verksamhet för att kunna planera och genomföra verksamheten på ett effektivt sätt?” Jag ställde den frågan utifrån att Riksrevisionen i sin granskning konstaterar att arméstridskrafternas operativa förmåga inte utvecklades på det sätt som riksdagen hade förväntat sig under inriktningsperioden 2016–2020. Man menar vidare att detta kan härledas till såväl otillräckliga resurser som att utgångsläget visade sig vara värre än befarat.

Samtidigt visar granskningsrapporten att det i Försvarsmaktens arbete med att stärka arméförbanden finns brister i effektiviteten inom såväl planering och analys som styrning och genomförande. En av rekommendationerna till Försvarsmakten i Riksrevisionens rapport är just att säkerställa att arméchefen har tillräcklig rådighet över arméns verksamhet för att kunna planera och genomföra verksamheten på ett effektivt sätt. Det var också det jag frågade ministern om, men utifrån ett högst-ansvarig-perspektiv – hur ministern avser att säkerställa att arméchefen faktiskt får tillräcklig rådighet över arméns verksamhet för att kunna planera och genomföra verksamheten på ett effektivt sätt.

Här svarar ministern att det är något som regleras i myndighetens interna bestämmelser och att ansvaret för myndighetens lednings- och lydnessförhållanden och dess utveckling ligger hos Försvarsmakten. Avslutningsvis svarar ministern att Försvarsmakten alltid har möjlighet att uppmärksamma regeringen på behov av eventuella författningsändringar. Det var ju väntat. Min följdfråga blir då: Om nu det framkommer i en rapport till riksdagen att det behöver säkerställas att arméchefen får tillräcklig rådighet över arméns verksamhet, avser då inte ministern att följa upp den frågan särskilt?

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

Att skapa nationell försvarsförmåga kan liknas vid ett system där en mängd olika underliggande verksamhetsdelar och processer hänger ihop och påverkar varandra i komplexa kedjor. Det här är ingen enkel grej; det tror jag att vi är överens om. Riksrevisionen bedömer att Försvarsmakten under perioden med stora nedskärningar och fokus på internationella insatser tappade mycket kunskap om såväl de enskilda delarna i systemet som hur systemet i stort fungerar. Detta har försenat och försvårat den omställning som Försvarsmakten påbörjade i och med försvarsinriktningsbeslutet 2015.

Fru talman! Det känns inte riktigt som att den här regeringen och försvarsministern tar rapporten på allvar. Därför agerar man inte heller i frågorna. Jag måste ändå passa på att fråga ministern om han har någon idé om hur samspelet mellan försvarsmaktsledningen och regeringen kan bli bättre. Riksrevisionens rapport indikerar nämligen att det inte har fungerat perfekt.

Anf. 46 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Till skillnad från den tidigare regeringen, som vi tog över det här efter, har vi ett bra samarbete med försvarsmaktsledningen. Till skillnad från den regeringen för vi en dialog under sansade och rimliga former om hur man kan göra för att lösa olika typer av problem.

Detta är en av framgångsfaktorerna i den utveckling vi nu ser i form av en stegvis ökad militär förmåga, där man också övar på ett mer komplext och avancerat sätt. Man har även fördjupat de internationella samarbetena, och jag kan dessutom konstatera att man överlag har en mycket god förbandsanda ute i Försvarsmakten. Det är ett resultat av ett fungerande samarbete. Det finns ingen brist på uppföljning av olika frågor; det är oerhört mycket av utredningsarbete, frågor och återkommande resonemang och dialoger. Det finns alltså ingen brist på den punkten på något sätt.

När det sedan gäller rådighetsfrågan pågår det ett ständigt utvecklingsarbete inom ramen för Försvarsmakten gällande hur rådighetsfrågor ska balanseras så att det även finns en rättvisa mellan de olika försvarsgrenarna. Frågan är om det är klokt att ge sig in i det som så att säga är styrfunktioner i den centrala försvarsledningen. Det kan kanske vara så att man ska använda den ordning som råder som plattform, i stället för en dialog, och att utvecklings- och förändringsarbetet ska ske inom ramen för Försvarsmakten. Det kanske är en klokare modell än att stå och kräva att vi från regeringens sida ska ge det ena eller det andra direktivet.

Jag anser inte att vi har en situation i dag där vi har försvarsgrenschefer som inte har inflytande över sin verksamhet eller en försvarsmaktsledning som inte fungerar, men om nu ledamoten har en annan uppfattning är det väl bara att redovisa den och ange exakt vad som ska göras åt detta.

Problemet med sådan här kritik eller en sådan här synpunkt från Riksrevisionen är att den många gånger är rätt så allmänt hållen och rätt vid. Den ger också utrymme för en del tolkningar. Detta är alltså inte särskilt enkla frågor där man i en enkel politisk debatt kan säga: Nu gör vi exakt så och så.

Jag är rätt säker på att vi i dag har ett utvecklingsarbete inom samtliga försvarsgrenar som fungerar på ett bra sätt. Men naturligtvis kan det förbättras. Så är det med de flesta verksamheter; man kan alltid förbättra, göra mer och göra bättre. Jag vill påstå att det arbetet finns.

Sedan är det väl så att en sådan här riksrevisionsrapport skases som ett stöd för ett utvecklingsarbete men att den däremot inte är detsamma som lagstiftning eller den absoluta sanningen i olika sammanhang. Därför är det så att Försvarsmakten yttrar sig om rapporten och att regeringen yttrar sig om den i en skrivelse till riksdagen. När jag säger att detta är ett arbete som påbörjades långt innan Riksrevisionen kom med sina synpunkter menar jag verkligen det. Det är ett arbete som påbörjades långt före det, och dessutom har vi faktiskt åtgärdat stora delar – framför allt genom det senaste försvarsbeslutet. Vi har alltså fast mark under fötterna.

För att bara ta en punkt ur högen – om vi nu ska använda det ordet – och eftersom brigaderna diskuteras: Försvarsmakten skriver i sitt yttrande att brigaderna har omorganiserats med en regional indelning för att korta mobiliseringstider och möjliggöra förbandsnära förrådshållning. Det här är så att säga ett sätt för Försvarsmakten att på den punkten möta upp och säga: Det här har vi gjort. Det initiativet tog man säkerligen långt innan det var dags för några synpunkter från Riksrevisionen.

Anf. 47 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att jag inte står här och kritiserar Försvarsmakten. Jag står här och ifrågasätter regeringen och dess arbete med Riksrevisionens rapport och ställer frågor kring det.

Riksrevisionen bedömer att försvarsinriktningsbeslutet 2015 var underfinansierat i förhållande till vad Försvarsmakten skulle åstadkomma. Arméns utgångsläge var mycket svårt i relation till den satta inriktningen. Dessutom lyfter revisionen fram att kostnaderna för de väsentliga säkerhetsintressena Jas 39 E och den nya generationens ubåt, A26, har varit svåra att spara in på och att dessa projekt har trängt undan andra materielprojekt. Armén kunde därför i realiteten inte uppnå det som riksdag och regering förväntade sig.

Fru talman! Åtminstone enligt min erfarenhet från min bakgrund i näringslivet är det ganska vanligt att använda sig av klagomål, granskningar eller liknande i ett förbättringsarbete – ett förbättringsarbete som ministern också var inne på. Jag tycker att man ska använda Riksrevisionens granskning som ett stöd i förbättringsarbetet. Det tycker jag vore bra. Jag tycker inte heller att den är generell, utan jag tycker att den ger många bra och konkreta förslag som man behöver se över.

Nu är regeringen ändå inne på sitt sjunde år. Det betyder att regeringen har ett betydande ansvar för de problem som finns inom armén på grund av underfinansieringen av försvaret. Hela tiden under dessa sju år har regeringen faktiskt arbetat för att hålla nere försvarsutgifterna så mycket som möjligt, även om vi gemensamt har gått till stora satsningar inom försvaret. Det var så i anslutning till de tre budgetöverenskommelser om försvaret som slöts med Moderaterna 2015–2019, och det var så gällande den M-KD-budget som till slut löste ut ekonomin. Det var också så i den överenskommelse som fattades med C och L i augusti 2019, och det var så rakt igenom hela försvarsförhandlingarna. Då blir det också därefter.

Anf. 48 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Man kan välja att ge vilken bild man vill av både försvarsförhandlingar och annat, men jag kan konstatera att ingen regering sedan 50-talets början har gjort så omfattande satsningar på försvaret som vår

regering. Det är absolut inte så att vi inte har velat satsa pengar på försvaret. Att försöka sig på att ge en annan bild än det är att ge en nidsbild.

Jag tycker dessutom att partier som är djupt ansvariga för bland annat värnpliktens vilande kanske skulle fundera över vad de egentligen var med och ställde till med en gång i tiden under sin regeringsperiod. Sådana saker skapar startsträckor för andra som ska ta vid och ta över.

Jag har två gånger nu förklarat att vi tog konsekvenserna av att det var för lite pengar i den första uppgörelsen och tillförde ytterligare medel till uppgörelsen 2015. Detta är något som vi har fattat beslut om här i riksdagen och som vi har varit överens om, och ändå ska vi stå här och diskutera någon sorts underfinansiering som vi har löst. Det blir ett politiskt propagandanummer som egentligen inte stämmer överens med realiteterna. Vi försökte ju lösa problemet.

Allt kokar ned till ”Nej nej, vi kritiserar inte Försvarsmakten när vi ifrågasätter regeringen.” Men det är ju Försvarsmakten som hanterar mycket av detta i vardagen, och då går det ena in i det andra. Det går inte att säga att man inte kritiserar, för det är ju det du gör, Alexandra Anstrell.

Så här tror jag: Vi ska använda detta till något konstruktivt. Det är regeringens grundinställning. Vi kommer att svara om dessa saker, men jag är i min fulla rätt att förklara vad vi har gjort och hur vi har försökt åtgärda saker och ting, till och med innan Riksrevisionen kom med sina synpunkter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2021/22:38 om Sveriges militära insats i Mali

Anf. 49 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Alexandra Anstrell har frågat mig om jag tagit del av uppgifterna om att Wagnergruppen kan komma att stödja militärjuntan i Mali och hur det påverkar min bedömning av läget i landet. Alexandra Anstrell har även frågat hur jag avser att agera kring de svenska militära insatserna i Mali om Wagnergruppen sätts in av militärjuntan i Mali.

Uppgifterna om att Malis ledning överväger detta samarbete är naturligtvis mycket oroande och tas på stort allvar. Regeringen följer aktivt upp frågan, och vi har nära kontakt med våra partner, bland annat på plats i Bamako och i EU-kretsen, där vi understryker vår uppfattning om det negativa i ett eventuellt avtal mellan Malis ledning och den så kallade Wagnergruppen.

Som ett led i detta skickade jag den 27 september i år ett brev till Malis försvarsminister Camara i övergångsregeringen i vilket jag underströk att ett avtal med den så kallade Wagnergruppen skulle få allvarliga konsekvenser, liksom vikten av att tidsplanen för övergångsprocessen respekteras och att val ska hållas som planerat under början av 2022.

I samband med mötet inom ramen för samarbetet European Intervention Initiative i Stockholm den 24 september i år markerade samtliga närvarande stater det oacceptabla i ett avtal mellan den maliska staten och ryska legosoldater.

En slutlig bedömning av vilka konsekvenser som skulle bli aktuella i ett sådant läge kommer att göras tillsammans med partner när och om ett eventuellt avtal föreligger. I nuläget är ambitionen från en rad stater att något sådant inte ska upprättas. Jag avser inte att spekulera över ett händelseförlopp vi ännu inte har kännedom om eller som ännu inte inträffat.

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 50 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Det svenska FN-bidraget i Mali har under flera år utgjorts av ett under rättelseförband med huvudsaklig placering i Timbuktu. Nu har den svenska styrkan etablerat sig i staden Gao i landets östra delar. Sedan tidigare finns och kommer även fortsättningsvis att finnas en nationell stödenhet för logistik med placering i Bamako.

Sverige deltar också i Task Force Takuba, som är en multinationell specialförbandsstyrka som är en del av den pågående franskledda insatsen Operation Barkhane. Det svenska bidraget till Task Force Takuba är en helikopterburen snabbinsatsstyrka som bland annat kan rycka ut vid oförutsedda händelser. Den svenska enheten består av ungefär 150 personer.

Försvarsmakten har haft verksamhet i Mali sedan 2014.

För ungefär 60 år sedan frigjorde sig Mali från kolonialmakten Frankrike och blev ett självständigt land. Omvandlingen från kolonialstyre till demokratiskt styre har varit lite svår och har länge kantats av statskupper och inre stridigheter. I år går den senaste konflikten in på sitt nionde år.

När den maliska militären i slutet av maj i år grep presidenten, premiärministern och försvarsministern och förde dem till en militärbas i Kati, strax norr om huvudstaden Bamako, var det ännu ett bevis på hur komplex och djupgående konflikten i landet är. För statskuppen var långt ifrån den första i landets historia utan var i själva verket den andra på mindre än ett år.

Nu rapporterar internationella medier att många i Mali är upprörda över den ökande osäkerheten i landet. Det ska förekomma regelbundna protester mot bland annat att den franska militären är där, och den anklagas för att inte ha gjort någon skillnad i kampen mot jihadisterna. De som protesterar kallar närvaron av franska soldater för en ockupation och kräver att de snabbt ska lämna Mali.

Fru talman! I FN:s säkerhetsråds resolution 2295 anges följande uppgifter som prioriterade för Minusma: stödja den maliska regeringens och de väpnade gruppernas implementering av fredsavtalet, verka för dialog och försoning och minska spänningar mellan grupperingar, skydda civila och stabilisera befolkningscentrum, även mot asymmetrisk hot, motverka asymmetrisk attacker mot civila och FN-personal, skydda FN:s personal och egendom, främja och skydda respekten för mänskliga rättigheter och stödja maliska myndigheter i att skapa säkerhet för humanitära transporter.

Det här blir lite svårt när man ska stödja en regering som egentligen är en militärjunta. Att verka för dialog är ju fantastiskt när det funkar, men just nu blir det faktiskt bara värre i Mali.

Vi har försvarsmaktspersonal som varit i och är i Mali och gör ett fantastiskt jobb. Om någon av dem lyssnar – tack! Men med tanke på läget i landet och alla insatser vi gör och har gjort undrar jag: Hur avser ministern och regeringen att utvärdera detta med tanke på resultatet i Mali och även andra internationella insatser, exempelvis i Afghanistan?

Anf. 51 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Vi har en situation med ett allvarligt läge i Mali. Vi har nu lagt fram förslag om att fortsätta vår verksamhet inom ramen för Minusma fram till halvårsskiftet 2024. Vi har lagt fram förslag om att förlänga vår insats i Operation Takuba med helikoptersnabbinsatsstyrka fram till mars nästa år. Vi har sagt att vi därefter ska vara kvar med ett tjugotal personer – ett medicinskt team plus stabspersonal – inom ramen för Operation Takuba. Alla dessa operationer sker tillsammans med andra länder och med det folkrättsliga mandatet att inbjudan finns från regeringarna i de länder man verkar i.

När det gäller slutsatsen att vi med omedelbar verkan ska dra oss ur därför att vi har en problematisk situation och när det gäller andan i frågeställningen, vad vi ska göra om Wagnergruppen får kontrakt, kan jag bara säga att om slutsatsen nu är att vi med omedelbar verkan ska dra oss ur kommer tomrummet att fyllas av andra krafter och intressenter som har andra värderingar och synsätt än dem som vi står för.

Jag vill att detta ska vara tydligt så att man begriper konsekvenserna. Det är inte bara att antyda och i förlängningen leda in diskussionen på att vi nu ska lämna Mali, det vill säga att länder som omfattar västvärldens värderingar om demokrati ska lämna landet. Det är oerhört viktigt att i en sådan här situation noga överväga vad man säger. Det är därför jag i svaret formulerade att det blir konsekvenser om vi gör något tillsammans med Wagnergruppen i form av kontrakt. Vad det blir får vi titta på tillsammans med våra partner och sedan återkomma i en diskussion, som vi naturligtvis ska ha under sansade former. Den diskussionen ska inte utgå från den senaste nyhetsrapporteringen eller den senaste möjligheten att skapa en politisk klickrubrik. Frågan är för seriös och för komplicerad för något sådant.

Man måste tydligt ha klart för sig perspektivet om vad som pågår. Det finns terrorister, jihadister, drogsmugglare, människosmugglare och religiösa extremister. Det finns en hel palett av olika typer av företeelser som mycket snabbt kan fortplanta sig till Europa i form av olika aktiviteter som vi definitivt inte vill ha. Det kan också bli ett resultat av att vi är oförsiktiga nog att snabbt skapa tomrum.

För att tillmötesgå och hitta en balans i Sveriges riksdag i förhållande till olika aktörer har ett förslag lagts fram om ett tillbakadragande halvårsskiftet 2024. Det gör det möjligt att avveckla Minusma under ordnade former, och det gör det möjligt att på olika sätt möta en oförutsedd händelseutveckling. Samtidigt visar vi genom att vi stannar kvar i Operation Takuba att vi agerar uthålligt, seriöst och långsiktigt samt att vi ser med allvar på situationen.

Jag vill också markera att vi självklart kommer att utvärdera även denna situation, men vi måste ha huvudprioriteringen att klara vardagen i Mali.

Anf. 52 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för det fylliga kompletterande svaret.

Läget ser ut som det gör i Mali, det vill säga att grundkonflikten ligger i att det finns stora kulturella skillnader inom staten Malis gränser. Vem och vilka som har suttit på den reella politiska makten – de i den södra delen av landet – har fått stor inverkan på de övriga grupperna i Mali,

framför allt i de norra delarna, utan att de har påverkat särskilt mycket. För kultur sägs äta organisation till frukost.

Förtroendet för staten har, av förklarliga skäl, legat på en låg nivå i stora delar av landet. De insikter jag fick med mig från Mali när jag var där för drygt två år sedan var att de civila och militära insatserna inte går i takt. De insatser som görs i dag, och som har gjorts, är inte tillräckligt synkroniserade. Det behövs bättre civila insatser, just så att kulturen inte kan äta organisationer till frukost.

Nu styrs landet av en militärjunta, och enligt uppgift ska militärjuntan i Mali ha bitt ryska Wagnergruppen om hjälp. Wagnergruppen är alltså, fru talman, en paramilitär grupp som har satt in legosoldater i flera konflikttrabbade områden de senaste åren, bland annat i Syrien, Ukraina och Libyen. Det sägs att gruppen har nära band till Kreml.

Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov ska ha bekräftat att Mali har vänt sig till ett privat militärt företag i Ryssland för att be om hjälp att bekämpa jihadistgrupper. I min värld är det då inte rimligt att den svenska styrkan i Mali fortsätter att utföra samma uppgifter i landet om Wagnergruppen faktiskt sätts in i Mali. Sverige har med sitt stora bistånd och med sitt långtgående arbete i Mali ett starkt varumärke i landet, och det vore synd om ett sådant varumärke skulle förknippas med Wagnergruppen. Det beror bland annat på att Wagnergruppen är som den är och därför att det kan eskalera våldet i landet än mer. Jag var tidigare inne på att vi tydligt kan se bristen på synkronisering mellan civila och militära insatser. Det hjälper inte Mali. Insatserna måste bli mer synkroniserade.

Om Mali inte kan skapa ett demokratiskt styre kan landet inte lyckas. Jag undrar hur ministern har verkat för att just de civila insatserna ska gå i bättre takt med de militära insatserna. Hur ser ministrerns planer ut för detta framöver?

Anf. 53 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Antyd inte med ett ord eller en tendens att vi skulle vara beredda att acceptera att Sverige skulle kopplas till Wagnergruppen. Jag har klargjort detta i ett brev till Malis försvarsminister, och vi har gemensamt diskuterat detta på EI2-mötet. De som är med i Operation Takuba är beredda att agera gemensamt. Det har pågått ett omfattande arbete för att markera gentemot den maliska regeringen att detta inte är acceptabelt för oss. Antyd inte med en millimeter att vi i något sammanhang skulle acceptera detta.

Alexandra Anstrell säger att Wagnergruppen sägs ha nära band med Kreml. Ja, den har band med Kreml. Det är ingenting som sägs, utan det är så. Det är tydligt och klart. Gruppen är ett instrument i den ryska regeringens verktygslåda – även om den är ett företag i formell mening. Så ser realiteten ut.

Nog har vi insikter och kontroll över det ena och det andra, men vi får inte vara för snabba i agerandet och låsa oss vid uppfattningen att om något händer som ännu inte har hänt gör vi så och så. Vi ska inte skapa tomrum, utan vi måste vara med och upprätthålla insatsen. Aktörer som vi inte vill ska dominera i framtiden ska inte få fri lejd in i allt. Det finns också en sådan aspekt.

Det är mycket viktigt att västerländska demokratier även fortsättningsvis är engagerade i ett område som Afrika. Det finns omfattande kinesiska

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

intressen, och det finns omfattande ryska intressen. Wagnergruppen verkar redan på ett negativt sätt i en hel del andra länder. Det är viktigt att vara tydlig på dessa punkter så att det inte blir slirigheter i diskussionen.

Jag har också besökt Mali vid ett par tillfällen. Man måste se till att utveckla den militära delen och förändra det operativa mönstret – från tid till annan lägga om den militära operativa verksamheten för att vara så effektivt som möjligt i vardagen. Det är grunden för att de civila organisationerna och det civila stödet ska kunna verka. Det är också grunden för att hitta en balans mellan olika grupperingar.

Jag är definitivt inte nöjd med situationen i Mali i dag. Däremot anser jag att situationen är så pass svår att det inte enkelt kan sägas att vi ska lämna Mali. Terrorism, extremism och kriminalitet är så hårda realiteter så att om dessa släpps lös blir det problem också i Europa. Det är en realitet vi inte kan bortse från.

När vi diskuterar dessa frågor i parlament i olika länder måste den bredden finnas med i diskussionen. Annars kommer fattiga, svaga och dåliga analyser att ligga i botten för eventuella beslut.

Anf. 54 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Det svenska engagemanget i Mali går att spåra tillbaka till 2004, då Sverige tog fram en tvåårig strategi för internationellt utvecklingssamarbete med landet. Strategin kom att förlängas i nästan tio år tills en ny var på plats för perioden 2015–2020. Sverige öppnade en egen ambassad i landet 2011.

Under en period i samband med militärkuppen frös man biståndet, men sedan 2013 har Sverige gett Mali 2,2 miljarder kronor i bistånd. Därutöver finns det sedan 2014 svenska soldater och poliser på plats genom FN-styrkan Minusma. Sverige har också skickat soldater via Task Force Takuba och deltar i insatser via EU, till exempel EUTM.

Jag tänker, fru talman, att om man alltid gör som man alltid gjort blir det också samma resultat. Jag tänker att det behövs prestigelösa diskussioner om internationella insatser generellt och i detta fall Mali specifikt. Mer av samma verkar ju inte funka.

Det är inte så enkelt, säger ministern, och det håller jag verkligen med om. Det är det heller ingen som tycker. Det är också därför vi moderater flera gånger har lyft fram att vi behöver en exitstrategi så att det här går att göra på ett ordnat sätt. Men det har regeringen inte velat lyssna på.

Mali har under årens lopp fått ett massivt bistånd och insatser från Minusma, Task Force Takuba och EUTM med mera. Ändå har det alltså inte blivit bättre.

Vi behöver se över hur vi kan nå ett bättre resultat. Samtidigt behöver vi titta på vår verksamhet här hemma och hur detta tillsammans kan synkas bättre. Om vi fortsätter som tidigare, ja, då blir resultatet troligen det samma.

Jag undrar om ministern och regeringen tänker utvärdera det här på något annat sätt så att vi på ett bättre sätt får med oss resultatet som lärdomar för framtiden.

Anf. 55 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Jag begriper inte vad Alexandra Anstrell har för grund för att säga att vi inte har velat lyssna på frågan om exitstrategin.

Nu har vi lagt fram två propositioner. Den ena säger att vi ska ut vid halvårsskiftet 2024, den andra att vi fortsätter med Operation Takuba fram till 2022 års slut. Det är vad vi lägger fram för riksdagen, och det förmodar jag är exit.

Men målet och den stora lösningen på allt det här kan ju inte vara att man har en exitstrategi, och sedan utbryter applåder och allt är jättebra – medan eländet i Mali fortsätter. Några större visioner och några större tankar än en exitstrategi eller något datum i kombination med utvärdering måste vi väl kunna prestera i det här sammanhanget.

Vi avbröt med anledning av militärkuppen i augusti 2020. Med anledning av militärkuppen har vi avbrutit och fryst utbetalningar till nya projekt. Det här stödet återupptogs senare, när Mali hade uppfyllt vissa krav enligt Ecowas. Det har alltså skett frysningar av utbetalningar även i modern tid.

Sammanfattningsvis vill jag säga att visst, nu har vi lagt fram dessa två propositioner. Det ger rätt så gott om tid och andrum, men det ger också slutpunkter. Vi får väl använda tiden fram till dess till att titta på hur vi ska värdera militära insatser kontra civila insatser och hur detta ska se ut i framtiden. Men dessa två propositioner anger slutpunkter.

Jag är naturligtvis beredd att diskutera saker prestigelöst, men jag vill också att fötternas ska finnas på jorden och att man ska ha något mer att komma med än krav på exit och utvärdering.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 18 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2021/22:10 Fortsatt svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali

2021/22:22 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali

2021/22:25 Utvidgade regler om lättnad i beskattningen av personaloptioner i vissa fall

2021/22:27 Komplettering av den utvidgade fåmansföretagsdefinitionen

2021/22:30 Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands

2021/22:35 Nya mervärdesskatteregler om vissa förvärv som görs av EU-organ med anledning av covid-19-pandemin

EU-dokument

COM(2021) 627 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/746 vad gäller övergångsbestämmelser för vissa medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik och senarelagd tillämpning av kraven för egentillverkade produkter

Näringsutskottets betänkande

2021/22:NU6 En möjlighet till ny anmälan om avstämning av stöd vid korttidsarbete och ett nytt förfarande vid sen anmälan om avstämning

Prot. 2021/22:17
19 oktober

Svar på
interpellationer

§ 19 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 14 oktober

2021/22:52 Fortsättningen för Bromma flygplats

av *Maria Stockhaus* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:53 Provtagningen av dioxin i fisk

av *Johan Hultberg* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:54 Praktiska verkställighetshinder

av *Tony Haddou* (V)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:55 Priset på bensin och diesel

av *Edward Riedl* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2021/22:56 Återinrättande av landsbygdsminister

av *Edward Riedl* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

den 15 oktober

2021/22:57 Skötsel av formellt skyddade områden

av *Johan Hultberg* (M)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2021/22:58 LKAB:s nekade miljötillstånd i Kiruna

av *Eric Palmqvist* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

den 18 oktober

2021/22:59 En ny landsbygdsmyndighet med placering i Lycksele

av *Edward Riedl* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 oktober

2021/22:139 Samplanering vid utbyggnad av infrastruktur

av *Martina Johansson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:140 Ansökan om kommunal lantmäterimyndighet

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:141 Avverkning av skyddsvärda skogsområden

av *Elin Segerlind* (V)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2021/22:142 Ungas politiska deltagande

av *Ebba Hermansson* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2021/22:143 Miljöskatternas påverkan på de offentliga finanserna

av *Dennis Dioukarev* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2021/22:144 Taxonomin och kärnkraften

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2021/22:145 Regelfusk

av *Markus Wiechel* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:146 Nationella trygghetsundersökningen 2021

av *Ebba Hermansson* (SD)

till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:147 Villkoren för utländska forskare

av *Betty Malmberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:148 Bredband och telefoni i hela landet

av *Jessica Thunander* (V)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:149 Antisemitismen i Malmö

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:150 Ersättning till nämndemän

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:151 Föryngringen av fiskekåren

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:152 Insatser för att stärka turismen efter pandemins negativa effekter

av *Eric Palmqvist* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:153 Bygget av Händelöleden

av *Betty Malmberg* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:154 Utvecklade och bredare finansieringsformer

av *Magnus Stuart* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2021/22:155 Cyberbrott mot företag

av *Magnus Stuart* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:156 Dyslexi och nationella prov

av *Betty Malmberg* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

Prot. 2021/22:17

19 oktober

**2021/22:157 Den brittiska parlamentariska utredningen av pandemi-
hanteringen**

av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:158 Höga hyreskostnader vid renovering

av *Mikael Eskilander* (SD)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:159 Processfrågor vid miljötillståndsansökan

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:160 Prisutvecklingen på mat

av *Ann-Sofie Alm* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:161 Elbrist som säkerhetsrisk

av *Allan Widman* (L)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:162 Globaleye

av *Allan Widman* (L)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:163 Skolverkets beskrivning av Förintelsen

av *Björn Söder* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:164 Brister i skolundersökningar

av *Björn Söder* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

den 15 oktober

2021/22:165 Svensk pandemihantering och norsk kritik

av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:166 Gravida kvinnors arbetssituation i ljust av covid-19

av *Roger Haddad* (L)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2021/22:167 Kompetensförsörjningen vid landets domstolar

av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:168 Högre fart för A-traktorer

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:169 Åtgärder för att minska chaufförsbristen

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

**2021/22:170 Stöd och insatser inom socialtjänsten för barn och unga
och deras familjer**

av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:171 Svenska elevers möjligheter att uppnå målen i skolan

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:172 Transportbidraget
av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

Prot. 2021/22:17
19 oktober

2021/22:173 Barnskötares status och arbetsmiljö
av *Anders Österberg* (S)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:174 Åtgärder för att minska nyrekryteringen och bryta segregationen

av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:175 Attacker mot journalister

av *Björn Söder* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 18 oktober

2021/22:176 Ersättningsreglerna i anläggningslagen

av *Larry Söder* (KD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:177 Visitationszoner

av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:178 Anonyma vittnen

av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:179 Kriminalisering av deltagande i kriminella gäng

av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:180 Utvisning av gängmedlemmar

av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:181 Länsstyrelsernas långa handläggningstider

av *Magdalena Schröder* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:182 Regeringens arbete med regellättnader

av *Magdalena Schröder* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:183 Avsaknad av kontroll av tillbakaresande IS-terrorister

av *Björn Söder* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:184 Svenska bönders skattebörd

av *Ann-Sofie Alm* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2021/22:185 De höga elpriserna

av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:186 Elintensiv industri och höga elpriser

av *Maria Malmer Stenergård* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:187 Den svenska alkohollagen

av *Mats Persson* (L)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:188 Trygghet inom äldreomsorgen

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:189 Ersättning till svensk minknäring

av *Åsa Coenraads* (M)

till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2021/22:190 Utbildad arbetskraft

av *Lotta Olsson* (M)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

§ 21 Kammaren åtskildes kl. 15.43.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 16 anf. 45 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Meddelande om frågestund.....	2
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	2
§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
§ 7 Anmälan om faktagpromemoria	4
§ 8 Anmälan om granskningsrapport.....	4
§ 9 Ärenden för hänvisning till utskott.....	4
§ 10 Ärende för bordläggning	4
§ 11 Svar på interpellation 2021/22:12 om service på landsbygden.....	5
Anf. 1 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	5
Anf. 2 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M).....	5
Anf. 3 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	6
Anf. 4 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	7
Anf. 5 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M).....	8
Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	9
Anf. 7 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	9
Anf. 8 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M).....	10
Anf. 9 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	11
§ 12 Svar på interpellation 2021/22:29 om vårjakt på råbock i hela landet.....	11
Anf. 10 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	11
Anf. 11 ERIK OTTOSON (M)	12
Anf. 12 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	13
Anf. 13 ERIK OTTOSON (M)	14
Anf. 14 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	15
Anf. 15 ERIK OTTOSON (M)	15
Anf. 16 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	16
§ 13 Svar på interpellation 2021/22:19 om oljeproducerad el.....	17
Anf. 17 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	17
Anf. 18 THOMAS MORELL (SD).....	17
Anf. 19 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	18
Anf. 20 THOMAS MORELL (SD).....	19
Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	20
Anf. 22 TREDJE VICE TALMANNEN	21
Anf. 23 THOMAS MORELL (SD).....	21
Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	21
§ 14 Svar på interpellation 2021/22:22 om bredbandsutbyggnad.....	22
Anf. 25 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	22
Anf. 26 DAVID PEREZ (SD)	23
Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	24
Anf. 28 DAVID PEREZ (SD)	24
Anf. 29 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	25
Anf. 30 DAVID PEREZ (SD)	25

Anf. 31 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	26
§ 15 Svar på interpellation 2021/22:24 om konsekvenser för södra Sveriges elområde.....	27
Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	27
Anf. 33 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M).....	27
Anf. 34 BORIANA ÅBERG (M)	28
Anf. 35 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	29
Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M).....	30
Anf. 37 TREDJE VICE TALMANNEN	31
Anf. 38 BORIANA ÅBERG (M)	32
Anf. 39 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	32
Anf. 40 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M).....	33
Anf. 41 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	34
§ 16 Svar på interpellation 2021/22:33 om arméstridskrafternas utveckling.....	34
Anf. 42 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	34
Anf. 43 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	35
Anf. 44 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	36
Anf. 45 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	37
Anf. 46 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	38
Anf. 47 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	39
Anf. 48 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	39
§ 17 Svar på interpellation 2021/22:38 om Sveriges militära insats i Mali	40
Anf. 49 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	40
Anf. 50 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	41
Anf. 51 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	42
Anf. 52 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	42
Anf. 53 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	43
Anf. 54 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	44
Anf. 55 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	44
§ 18 Bordläggning	45
§ 19 Anmälan om interpellationer.....	46
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar	46
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 15.43.....	50